

Samen sterk in het trajectoverleg

Een kwalitatief onderzoek naar de samenwerking tussen passend onderwijs en jeugdhulp in de gemeente Deventer

Team Toegang Jeugd
Deventer

Radboud
Universiteit

Naam: Kenan Hamzić
Masterthesis
Universiteit: Radboud Universiteit Nijmegen
Faculteit: Faculteit der Managementwetenschappen
Opleiding: Bestuurskunde
Specialisatie: Beleidsadvisering
Thesisbegeleider: Dr. Hanna Carlsson
Opdrachtgever: Stichting Zinder
Stagebegeleider: dhr. Martin Touwen
Stageperiode: maart 2023 – juli 2023
Datum: november 2023

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt mijn masterthesis over de samenwerking tussen basisscholen en het samenwerkingsverband met jeugdhulp in de gemeente Deventer. Deze thesis is geschreven in het kader van de afronding van mijn masteropleiding Bestuurskunde, waarbinnen ik de specialisatie Beleidsadvisering gevolgd heb. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van stichting Zinder tijdens mijn stageperiode bij het bestuur van de stichting. Door het uitvoeren van dit onderzoek en mijn stageperiode bij Zinder heb ik een unieke kijk achter de schermen in het basisonderwijs gekregen en heb ik veel geleerd over de uitdagingen waar het primair onderwijs en de jeugdhulp voor staan en de complexiteit van deze uitdagingen. Daarnaast heb ik mij op bestuurskundig vlak en mijn academische en analytische vaardigheden verder kunnen ontwikkelen. Ik ben dan ook ontzettend blij en dankbaar voor deze kans die ik heb gekregen.

Graag wil ik via deze weg iedereen bedanken die mij gesteund heeft tijdens het schrijven van mijn thesis. Ik wil graag mijn beide scriptiebegeleiders, Dr. Hanna Carlsson & Sanne Jongeling MSc, bedanken voor hun fijne begeleiding en kritische feedback tijdens mijn onderzoekstraject. Onder hun begeleiding ben ik in staat geweest kritisch naar mijn eigen werk te kijken en een volwaardige thesis tot stand te brengen. Ten tweede wil ik graag het team van Zinder, en dhr. Martin Touwen in het bijzonder, bedanken voor de inkijk die zij mij hebben gegeven in de wereld van het primair onderwijs. Zij stelden zich beschikbaar om mij te helpen bij het leggen van contacten met partners. Bovendien creëerden zij een sfeer waarin ik me altijd welkom voelde om vragen te stellen en behandelden zij me op een manier alsof ik een gelijkwaardige collega was. Tenslotte wil ik graag alle respondenten bedanken voor hun tijd en medewerking aan het onderzoek. Ook zonder hen was ik niet in staat geweest om deze thesis te volbrengen.

Allemaal bedankt!

Ik wens u veel plezier met het lezen van mijn thesis.

Kenan Hamzić

Nijmegen, november 2023

Samenvatting

In dit onderzoek staat de sectoroverschrijdende samenwerking tussen basisscholen die onder stichting Zinder vallen, het samenwerkingsverband Sine Limite en Team Toegang Jeugd (jeugdhulp) in de gemeente Deventer centraal. Wanneer een kind een onderwijs- en/of ondersteuningsbehoefte heeft die breder is dan alleen onderwijs, bijvoorbeeld in het geval van een problematische thuissituatie of geestelijke gezondheidsproblemen, dan sluiten deze partijen aan bij zogeheten trajectoverleggen om basisscholen en ouders te ondersteunen en indien nodig een doorverwijzing te bieden naar specialistische jeugdhulp (Gemeente Deventer, z.d.). Hierbij is een succesvolle samenwerking van de individuele scholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd essentieel. De besturen van Zinder en het samenwerkingsverband Sine Limite bemerken echter dat er ontevredenheid vanuit de basisscholen heerst, dat er knelpunten binnen de samenwerking worden ervaren en dat de samenwerking versterkt dient te worden. Vanuit Zinder is daarom het verzoek gekomen om onderzoek te doen naar de kwaliteit van de samenwerking van haar basisscholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, teneinde deze samenwerking te kunnen verbeteren.

De doelstelling van deze thesis is om de factoren die op de samenwerking van invloed zijn inzichtelijk te maken, zodat Zinder en het samenwerkingsverband de samenwerking met Team Toegang Jeugd kunnen verbeteren. Hieruit volgt de volgende hoofdvraag voor dit onderzoek:

“Welke factoren zijn van invloed op de sectoroverschrijdende samenwerking tussen de basisscholen die onder de stichting Zinder vallen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, in het kader van het trajectoverleg?”

Door het kader van Ansell & Gash (2007) als basis te nemen en deze aan te vullen met wetenschappelijke literatuur op het gebied van sectoroverschrijdende samenwerking, is het mogelijk geweest om factoren te onderscheiden die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking. De factoren die hieruit naar voren zijn gekomen zijn: ‘onevenwichtigheden tussen middelen of macht’, ‘prikkel om samen te werken’, ‘geschiedenis’, ‘leiderschap’, ‘verdeling van verantwoordelijkheden en rollen’, ‘gezamenlijke visie’, ‘reflectie’, ‘communicatie’, ‘vertrouwen’, en ‘kennisuitwisseling’. Aan de hand van interviews met betrokkenen bij de trajectoverleggen, is geprobeerd te achterhalen in hoeverre

deze factoren te herkennen zijn in de samenwerking rondom het trajectoverleg.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er al sinds de introductie van de trajectoverleggen sprake is van ontevredenheid binnen de samenwerking rondom deze trajectoverleggen. De rollen, rechten en verantwoordelijkheden zijn niet specifiek uitgewerkt en de samenwerkende partijen hebben op de abstracte kaders van de wetgeving na, geen documenten om op terug te vallen. Het gevolg van deze onduidelijkheden in de rolverdeling en de verdeling van verantwoordelijkheden, is dat de partijen irreële verwachtingen over elkaars inbreng ontwikkelen. Daarnaast zorgt het feit dat de partijen vanuit twee verschillende invalshoeken opereren, namelijk de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet, ervoor dat de partijen verschillende aanpakken voor ogen kunnen hebben ten behoeve van een kind. Dit draagt bij aan verdere onderlinge frustratie.

Een andere factor die zijn doorwerking lijkt te hebben op andere factoren, is het personeelstekort dat lijkt te spelen bij Team Toegang Jeugd. Medewerkers van Team Toegang Jeugd geven aan te kampen met volle agenda's en te weinig collega's, waardoor zij niet aan alle verwachtingen van de scholen en het samenwerkingsverband kunnen voldoen. Dit zorgt ervoor dat de scholen en het samenwerkingsverband terughoudend zijn geworden in hun vertrouwen in de betrokkenheid en competenties van Team Toegang Jeugd. Het tijds- en personeelstekort bij Team Toegang Jeugd is daarnaast een mogelijke oorzaak voor het moeilijke contact tussen de partijen, waarover eveneens frustratie heerst bij de scholen en het samenwerkingsverband. De scholen en het samenwerkingsverband geven aan graag frequenter contact te willen hebben en vaker informatie-uitwisseling op het gebied van casussen te willen zien.

Om de ontevredenheid in de samenwerking aan te kaarten en bespreekbaar te maken, dienen partijen te reflecteren op de samenwerking en deze te evalueren. De partijen reflecteren echter niet standaard op de trajectoverleggen en evaluaties vinden alleen plaats tussen de scholen en het samenwerkingsverband onderling, zonder Team Toegang Jeugd. Om het wederzijds heersende onbegrip aan te pakken, is het belangrijk dat de partijen kennis en expertise uitwisselen en gezamenlijke professionaliseringsactiviteiten organiseren. Deze vinden echter eveneens alleen plaats tussen de scholen en het samenwerkingsverband onderling, zonder Team Toegang Jeugd hierbij te betrekken.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	8
1.1 Aanleiding.....	8
1.2 Het onderzoeksprobleem.....	9
1.3 De probleemstelling.....	9
1.4 Voorbeschouwing theoretisch kader.....	10
1.5 Voorbeschouwing methodologisch kader.....	10
1.7 Wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie.....	11
1.8 Opbouw van de thesis.....	12
2. Beleidskader.....	13
2.1 Wet Passend Onderwijs.....	13
2.2 De zorgplicht.....	14
2.3 Het samenwerkingsverband.....	14
2.4 De Jeugdwet.....	15
2.5 Samenwerking vanuit de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet.....	16
3. Theoretisch Kader.....	18
3.1 Sectoroverschrijdende samenwerking.....	18
3.2 Een kader voor sectoroverschrijdende samenwerking.....	19
3.3 Factoren die samenwerking tussen het onderwijs en jeugdzorg faciliteren dan wel verhinderen.....	20
3.3.1 Startvoorwaarden.....	20
3.3.2 Institutioneel ontwerp.....	22
3.3.3 Samenwerkingsproces.....	26
3.4 Conclusie.....	29
4. Methodologisch kader.....	30
4.1 Casusbeschrijving.....	30
4.2 Onderzoeksmethode.....	31
4.3 Methode van dataverzameling.....	32
4.4 Selectie van respondenten.....	32
4.5 Methode van analyse.....	33
4.6 Operationalisatie.....	33
4.7 Validiteit en Betrouwbaarheid.....	37
4.7.1 Interne validiteit.....	37

4.7.2 Externe validiteit	37
4.7.3 Betrouwbaarheid	37
5. Resultaten	39
5.1 Factoren die van invloed zijn op de samenwerking.....	39
5.1.1 Geschiedenis	39
5.1.2 Verdeling van verantwoordelijkheden en rollen	40
5.1.3 Vertrouwen	41
5.1.4 Onevenwichtigheden tussen middelen of macht.....	43
5.1.5 Leiderschap	45
5.1.6 Gezamenlijke visie	46
5.1.7 Communicatie	48
5.1.8 Prikkel om samen te werken	50
5.1.9 Reflectie	51
5.1.10 Kennisuitwisseling	52
5.2 Samenvatting	53
6. Conclusie & reflectie.....	55
6.1 Conclusie.....	55
6.1.1 Factoren die van invloed zijn op de samenwerking	55
6.1.2 Factoren die niet van invloed zijn op de samenwerking	57
6.1.3 Beantwoording van de hoofdvraag	58
6.2 Reflectie	58
6.2.1 Theoretische reflectie	58
6.2.2 Methodologische reflectie	60
6.2.3 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek.....	60
Literatuurlijst	62
Bijlage 1: Interviewgide	65
Bijlage 2: Respondentenlijst.....	68

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de afgelopen decennia is de verantwoordelijkheid van leraren en scholen aanzienlijk toegenomen. Het basisonderwijs gaat niet meer alleen over het overbrengen van de kernvakken, zoals taal en rekenen. De doelen zijn in omvang en inhoud uitgebreid, scholen hebben nu nieuwe pedagogische taken, zoals het bijbrengen van burgerschap aan leerlingen, en bieden extra ondersteuning aan leerlingen met achterstanden en beperkingen. Daarnaast hebben basisscholen ook een belangrijke rol gekregen in de persoonlijke en sociale ontwikkeling van leerlingen (Onderwijsraad, 2021). Deze toegenomen verantwoordelijkheden zijn verankerd in de Wet Passend Onderwijs die in 2014 is ingevoerd. Met dit zogeheten ‘passend onderwijs’ wil de overheid bereiken dat elke leerling onderwijs kan krijgen op een school die aansluit bij zijn of haar capaciteiten en mogelijkheden, zodat elke leerling het beste uit zichzelf kan halen. Om dit voor elkaar te krijgen, moeten basisscholen extra hulp bieden aan leerlingen die dit nodig hebben. Het gaat hierbij met name om kinderen met leerstoornissen en/of gedragsproblemen (Rijksoverheid, z.d.). Deze verantwoordelijkheid valt onder de zorgplicht die middels de Wet Passend Onderwijs aan basisscholen is toebedeeld. Binnen deze zorgplicht dient de basisschool een leerling extra ondersteuning te bieden, wanneer de leerling deze nodig heeft (Rijksoverheid, z.d.).

Om aan deze verantwoordelijkheden van de zorgplicht te kunnen voldoen, gaan basisscholen de samenwerking aan met maatschappelijke partners die een belangrijke rol spelen bij het bieden van ondersteuning aan leerlingen die hierom vragen. Schoolbesturen hebben middels de Wet Passend Onderwijs de wettelijke verplichting om zich aan te sluiten bij één of meer samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de zorgplicht ligt bij zowel het bestuur van het samenwerkingsverband als de aangesloten schoolbesturen (Rijksoverheid, z.d.). Binnen dit netwerk werken de basisscholen en schoolbesturen samen met de gemeente, voorschoolse voorzieningen, het voortgezet onderwijs en partners die zorg en ondersteuning bieden (Sine Limite, 2022).

Binnen de gemeente Deventer is stichting Zinder verantwoordelijk voor het bestuur van de openbare primaire scholen en de Montessorischolen in de gemeente. Binnen het samenwerkingsverband ‘Sine Limite’ in dezelfde gemeente, heeft Zinder de taak om te zorgen dat de zorgplicht op de achttien scholen die onder de stichting vallen, effectief aangeboden

wordt (Sine Limite, 2022).

Wanneer een kind een onderwijs- en/of ondersteuningsbehoefte heeft die breder is dan alleen onderwijs, bijvoorbeeld in het geval van een problematische thuissituatie of geestelijke gezondheidsproblemen, dan werken de basisscholen en het samenwerkingsverband samen met jeugdhulp. In de gemeente Deventer gaat het hierbij om medewerkers van Team Toegang Jeugd. Zij sluiten aan bij zogeheten trajectoverleggen om basisscholen en ouders te ondersteunen en indien nodig een doorverwijzing te bieden naar specialistische jeugdhulp (Gemeente Deventer, z.d.). De basisscholen, het samenwerkingsverband en de medewerkers van Team Toegang Jeugd kijken tijdens een trajectoverleg samen naar wat van invloed is op de ontwikkeling van een kind en hoe deze ontwikkeling verbeterd kan worden (Sine Limite, 2022). Hierbij is een succesvolle samenwerking van de individuele scholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd dus essentieel. In het kader van het trajectoverleg komt er een samenwerking tot stand van partijen uit twee sectoren, namelijk het onderwijs en de jeugdhulp. Er is daarmee sprake van een sectoroverschrijdende samenwerking (Bryson, Crosby & Middleton Stone, 2015).

De besturen van Zinder en het samenwerkingsverband Sine Limite merken dat er ontevredenheid vanuit de basisscholen heerst, dat er knelpunten binnen de samenwerking worden ervaren en dat de samenwerking versterkt dient te worden. Vanuit Zinder is daarom het verzoek gekomen om onderzoek te doen naar de samenwerking van haar basisscholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, teneinde deze samenwerking te kunnen verbeteren.

1.2 Het onderzoeksprobleem

Zoals beschreven is in de aanleiding, omvat het onderzoeksprobleem binnen dit onderzoek de samenwerking tussen basisscholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd. De factoren die van invloed zijn op deze samenwerking, dienen verklaard te worden.

1.3 De probleemstelling

Het uitvoeren van de zorgplicht door basisscholen veronderstelt de samenwerking van basisscholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd in het kader van een trajectoverleg. Een succesvolle samenwerking op basisscholen die onder Zinder vallen, staat echter onder druk en is daarmee onvoldoende inzichtelijk. De doelstelling van deze thesis is dan ook om de factoren die op de samenwerking van invloed zijn inzichtelijk te maken, zodat Zinder de samenwerking tussen haar basisscholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd kan verbeteren. Hieruit volgt de volgende hoofdvraag voor dit onderzoek:

“Welke factoren zijn van invloed op de sectoroverschrijdende samenwerking tussen de basisscholen die onder de stichting Zinder vallen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, in het kader van het trajectoverleg?”

1.4 Voorbeschouwing theoretisch kader

Om onderzoek te kunnen doen naar factoren die van invloed zijn op de samenwerking tussen basisscholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, is het belangrijk om een beeld te krijgen van de inzichten die reeds binnen de wetenschappelijke literatuur bestaan over sectoroverschrijdende samenwerking. De bestuurskundige literatuur biedt hier handvaten voor. Door het kader van Ansell & Gash (2007) als basis te nemen en deze aan te passen door deze aan te vullen met wetenschappelijke literatuur op het gebied van sectoroverschrijdende samenwerking, is het mogelijk geweest om factoren te onderscheiden die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp. De factoren die hieruit naar voren zijn gekomen zijn: *‘onevenwichtigheden tussen middelen of macht’*, *‘prikkel om samen te werken’*, *‘geschiedenis’*, *‘leiderschap’*, *‘verdeling van verantwoordelijkheden en rollen’*, *‘gezamenlijke visie’*, *‘reflectie’*, *‘communicatie’*, *‘vertrouwen’* en *‘kennisuitwisseling’*. Deze tien dimensies kunnen geplaatst worden onder drie dimensies, namelijk *‘startvoorwaarden’*, *‘het institutioneel ontwerp’* en *‘het samenwerkingsproces’*. Deze dimensies en factoren zijn van invloed op een sectoroverschrijdende samenwerking.

1.5 Voorbeschouwing methodologisch kader

Het onderzoek is verklarend van aard. Door gebruik te maken van een casestudy is het mogelijk om in te zoomen op de factoren die van invloed zijn op de samenwerking rondom het trajectoverleg in de gemeente Deventer. De verzameling van data in dit onderzoek heeft plaatsgevonden door middel van semigestructureerde interviews. Interviews maken het mogelijk om respondenten vragen te stellen over hun ervaringen op het gebied van de samenwerking binnen het trajectoverleg. Deze manier maakt het mogelijk om diepgaande inzichten te verkrijgen over hoe de respondent de situatie ervaart. (Boeije, 2014). Dit maakt het onderzoek kwalitatief van aard. De interviews kregen de vorm van semigestructureerde interviews. Semigestructureerde interviews maakten het mogelijk om vooraf vragen op te stellen zodat er structuur binnen het interview blijft, maar tegelijkertijd bieden ze de mogelijkheid om afwijkende vragen te stellen als de situatie daarom vraagt (Bleijenbergh, 2013). De vragen zijn gebaseerd op een lijst met topics, die voortgekomen is uit het theoretisch kader.

De selectie van respondenten voor de interviews spitst zich toe op relevante

betrokkenen bij de samenwerking tussen de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd. Hiervoor zijn respondenten gekozen die nauw betrokken zijn bij de trajectoverleggen en die daarmee de meeste kennis over de samenwerking bezitten. Ten behoeve van de dataverzameling zijn er tien interviews gehouden. De interviews zijn eerst opgenomen en vervolgens getranscribeerd. De transcripties zijn geanalyseerd door middel van kwalitatieve inhoudsanalyse, waarbij codes zijn gekoppeld aan informatie uit de transcripties en deze zijn vervolgens gekoppeld aan variabelen uit de operationalisatie (Bleijenbergh, 2013).

1.7 Wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie

Passend onderwijs en de daaruit ontleedde zorgplicht moeten ervoor zorgen dat elk kind het beste uit zichzelf kan halen tijdens zijn of haar onderwijs (Rijksoverheid, z.d.). Het is dan ook maatschappelijk gezien van groot belang dat scholen in het primair onderwijs hun zorgplicht zo effectief mogelijk kunnen vervullen. Het trajectoverleg speelt hierbij een belangrijke rol. Kennis over de factoren die van invloed zijn op de samenwerking tussen basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd in het kader van het trajectoverleg, kan een waardevolle bijdrage leveren aan het verbeteren van deze samenwerking, om zo uiteindelijk ook de kwaliteit van de ondersteuning van hulpbehoevende leerlingen in het primair onderwijs te verbeteren. Naast de bijdrage die dit onderzoek aan de rol van het onderwijs in de ondersteuning van hulpbehoevende leerlingen kan leveren, kan dit onderzoek ook een bijdrage leveren aan de rol van jeugdhulp hierin. Het is namelijk ook in het belang van de jeugdhulp om de samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdhulp zo effectief mogelijk te laten verlopen, om zo de kwaliteit van de ondersteuning van hulpbehoevende kinderen te verbeteren.

Dit onderzoek kan daarnaast een wetenschappelijke bijdrage leveren door nieuwe inzichten op te doen op het gebied van sectoroverschrijdende samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp. Binnen de bestuurskundige literatuur is er reeds een uitgebreide basis gelegd voor inzichten over sectoroverschrijdende samenwerking en de factoren die op een dergelijke samenwerking van invloed zijn. De literatuur is echter niet eenduidig in de factoren die hierbij onderscheiden worden (Bryson, Crosby & Middleton Stone, 2015). Dit onderzoek richt zich specifiek op de sectoroverschrijdende samenwerking tussen het primair onderwijs en de jeugdhulp en poogt tot een kader met factoren te komen die op deze specifieke vorm van sectoroverschrijdende samenwerking van invloed zijn. Het kader met factoren dat uit de casus van het trajectoverleg in de gemeente Deventer naar voren komt, kan toegepast worden op andere casussen waarin het primair onderwijs een vorm van samenwerking aangaat met jeugdhulp om deze te samenwerking te verbeteren. Dit geldt voor casussen in Nederland, maar

kan ook wereldwijd van toegevoegde waarde zijn. Dit is de wetenschappelijke bijdrage die dit onderzoek poogt te realiseren.

1.8 Opbouw van de thesis

Deze thesis zal hierna verdergaan met een beleidskader, waarin zal worden ingegaan op de beleidscontext waarin dit onderzoek plaatsvindt. Vervolgens komt het theoretisch kader aan bod, waarin wordt beschreven wat er in de wetenschappelijke literatuur bekend is over sectoroverschrijdende samenwerking en welke factoren volgens de literatuur van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking. Daarna komt de methodologie van het onderzoek aan bod, waarin uiteen wordt gezet hoe het onderzoek is verlopen en de methodologische verantwoording hiervoor. In de resultaten komen de belangrijkste bevindingen uit de dataverzameling naar voren en zullen deze beoordeeld worden. Tenslotte volgen de conclusie en reflectie, waarin de hoofdvraag van dit onderzoek beantwoord zal worden en een theoretische en methodologische reflectie op het onderzoek wordt gegeven.

2. Beleidskader

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de beleidscontext waarin dit onderzoek plaatsvindt. Hierbij zal er worden ingegaan op de twee wetten die de beleidscontext vormen, de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet. Allereerst wordt de Wet Passend Onderwijs beschreven met de zorgplicht die daaruit voortkomt en de rol van samenwerkingsverbanden hierin. Vervolgens wordt de Jeugdwet behandeld en volgt tenslotte een beschrijving van de samenwerking tussen het onderwijs en jeugdzorg in het kader van de beide wetten.

2.1 Wet Passend Onderwijs

In Nederland trad in 2014 de Wet Passend Onderwijs in werking. Het doel van deze wet was om ervoor te zorgen dat elk kind een onderwijsplek krijgt aangeboden, die past bij de aard of ernst van de ondersteuningsbehoefte van het kind. Dit betekent dat kinderen met een beperking, leerproblemen of gedragsproblemen zoveel mogelijk regulier onderwijs moeten kunnen volgen. Het uitgangspunt van deze wet is dus dat kinderen zoveel mogelijk op hun eigen school kunnen blijven en extra ondersteuning krijgen als dat nodig is. Deze ondersteuning kan worden verleend door de eigen leerkracht of door een gespecialiseerde onderwijsassistent (Stichting Leerkracht, z.d.). Als het toch niet mogelijk blijkt om het kind binnen het regulier onderwijs te laten functioneren, wordt er gekeken naar andere vormen van onderwijs, zoals het speciaal onderwijs. Hierbij wordt er altijd gekeken naar wat het beste is voor het kind en wordt er gestreefd naar maatwerk voor ieder kind. Een kind gaat hierbij dus naar een reguliere school als dat mogelijk is en pas naar het speciaal onderwijs als er intensieve begeleiding vereist is (Rijksoverheid, z.d.).

Met de Wet Passend Onderwijs wil de overheid daarnaast bereiken dat de budgetten in het onderwijs transparanter en beter beheersbaar worden; dat er minder kinderen thuiszitten doordat ze geen passende plek op een school kunnen vinden; dat er minder bureaucratie en complexiteit in het systeem zitten die het gevolg zijn van lange indicatieprocedures voor kinderen met die deze nodig hebben; dat kinderen niet meer gelabeld worden aan de hand van een zorg geïndiceerde stoornis, maar in plaats daarvan gekeken wordt hoe alleen de onderwijsbeperking van het kind kan worden opgeheven; dat de professionaliteit van de leerkrachten wordt vergroot in het ondersteunen van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en dat er een betere afstemming ontstaat tussen het onderwijs en andere sectoren in het jeugddomein, zoals de jeugdzorg (Kamerstukken II, 2011, 31497, nr. 262).

2.2 De zorgplicht

Volgens de Wet Passend Onderwijs hebben schoolbesturen de verplichting om voor elke leerling een passende onderwijsplek te bieden, ongeacht de aard of ernst van de ondersteuningsbehoefte. Deze verplichting wordt ook wel de zorgplicht genoemd. Het schoolbestuur van de school waar een leerling zich heeft aangemeld, is verantwoordelijk om te zorgen voor de benodigde ondersteuning binnen de school. Als de school niet in staat is om deze ondersteuning te bieden, dan is het de wettelijke taak van het schoolbestuur om samen met de ouders op zoek te gaan naar een passende plek op een andere school. Hoewel de zorgplicht juridisch gezien bij het schoolbestuur ligt, is het in de praktijk zo dat de school waar de leerling is aangemeld de zorgplicht invult (Steunpunt Passend Onderwijs, 2021).

In de praktijk treedt de zorgplicht in werking op het moment dat een kind zich aanmeldt bij een school. Het schoolbestuur heeft dan de verantwoordelijkheid om te bepalen of een leerling daadwerkelijk extra ondersteuning nodig heeft en wat voor ondersteuning dat is. Als er geen extra ondersteuningsbehoefte is, dan wordt de leerling na aanmelding toegelaten op de school. Indien er wel extra ondersteuning nodig is, dan moet het schoolbestuur bepalen of de school de vereiste ondersteuning kan bieden. Als dat het geval is, dan wordt de leerling toegelaten en wordt er in overleg met de ouders van de leerling een ontwikkelingsperspectief vastgesteld. Als de school de vereiste ondersteuning niet kan bieden, dan moet het schoolbestuur een andere passende school vinden die bereid is de leerling op te nemen. De zorgplicht van het schoolbestuur vervalt op het moment dat een andere school de leerling heeft toegelaten (Steunpunt Passend Onderwijs, 2021).

2.3 Het samenwerkingsverband

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, werken reguliere scholen en scholen uit het speciaal onderwijs samen in samenwerkingsverbanden. Elk schoolbestuur is wettelijk verplicht om deel uit te maken van één of meer samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het samenwerkingsverband en de schoolbesturen zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering van passend onderwijs. Het samenwerkingsverband heeft eigen wettelijke taken om te zorgen voor een volledig netwerk van faciliteiten, zodat de schoolbesturen kunnen voldoen aan de zorgplicht van het passend onderwijs. Het samenwerkingsverband maakt afspraken over hoe passend onderwijs voor alle kinderen zo goed mogelijk kan worden georganiseerd, en deze afspraken worden vastgelegd in het Ondersteuningsplan (Kamerstukken II, 2011, 31497, nr. 262). De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze afspraken met betrekking tot het beleid van schoolbesturen en scholen. De wet biedt veel ruimte aan de

samenwerkingsverbanden en schoolbesturen om passend onderwijs te organiseren naar hun eigen visie en afgestemd op hun specifieke situatie. Dit biedt de mogelijkheid om maatwerk te leveren en keuzes te maken die aansluiten bij de extra onderwijsbehoeften van kinderen (Sine Limite, 2022).

De Wet Passend Onderwijs bedeeft een viertal taken toe aan de samenwerkingsverband. Ten eerste zijn de samenwerkingsverbanden verplicht om een ondersteuningsplan op te stellen. Hierin legt het samenwerkingsverband vast hoe passend onderwijs in de regio wordt vormgegeven (Steunpunt Passend Onderwijs, z.d.; Sine Limite, 2022). Ten tweede zijn de samenwerkingsverbanden verantwoordelijk voor het verdelen en het toewijzen van de ondersteuningsmiddelen en voorzieningen aan de scholen. Ten derde heeft het samenwerkingsverband de taak om te beoordelen of een leerling toegelaten moet worden op een school voor het speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs (Kamerstukken II, 2011, 31497, nr. 262; Sine Limite, 2022). Tenslotte adviseert het samenwerkingsverband over de ondersteuningsbehoefte die een leerling nodig heeft (Sine Limite, 2022).

2.4 De Jeugdwet

In 2015 is de Jeugdwet in Nederland in werking getreden, die als doel had om het jeugdstelsel te vereenvoudigen en efficiënter en effectiever te maken. Op deze manier kon de ondersteuning aan jongeren met een zorgvraag verbeterd worden (Kamerstukken II, 2013, 33684, nr. 3). Binnen dit nieuwe stelsel moest de nadruk komen te liggen op preventie en de eigen verantwoordelijkheid van jeugdigen en hun ouders. De Jeugdwet heeft als uitgangspunt dat gezinnen zelf verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kinderen. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat ouders in staat zijn om problemen zelf op te lossen of met behulp van hun sociale netwerk. Pas als dit niet lukt, kan er hulp worden ingeschakeld. Er moet meer aandacht komen voor preventie en het bieden van juiste, op maat gemaakte hulp voor gezinnen. Hierbij moet er worden uitgegaan van de eigen kracht van gezinnen en hun sociale omgeving. Ook moet er meer ruimte komen voor professionals, bijvoorbeeld door het verminderen van regeldruk (Friele et al, 2018).

Om deze transformatie te realiseren is volgens het kabinet decentralisatie van alle vormen van jeugdhulp naar de gemeente nodig geweest. Op deze manier kwam de verantwoordelijkheid voor het hele jeugddomein bij één bestuurslaag te liggen, namelijk de gemeente, hetgeen het systeem eenvoudiger en doelmatiger zou maken. De Jeugdwet stelt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het organiseren en financieren van deze zorg. Hierbij gaat het niet alleen om zorg voor kinderen zelf, maar ook om ondersteuning voor ouders en

andere opvoeders. Gemeenten hebben hierin een belangrijke rol als regisseur. Zij moeten ervoor zorgen dat de benodigde zorg en ondersteuning beschikbaar is en op elkaar is afgestemd. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat er laagdrempelige voorzieningen beschikbaar zijn voor ouders en jongeren die hulp nodig hebben (Kamerstukken II, 2011, 31497, nr. 262).

2.5 Samenwerking vanuit de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet

Om de nieuwe stelsels van de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet beter op elkaar af te stemmen, is samenwerking tussen scholen en gemeenten essentieel geworden (Kamerstukken II, 2013, 33684, nr. 3). Door middel van het afstemmen van ondersteuningsplannen kunnen samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs en gemeenten ervoor zorgen dat problemen in een vroeg stadium worden gesignaleerd en dat er snel en effectief hulp kan worden geboden om uitval van leerlingen te voorkomen. De school is daarbij een belangrijke plek geworden, vanwege het feit dat problemen bij kinderen hier in een vroeg stadium gesignaleerd kunnen worden. Het invoeren van jeugdhulp in en rondom de school zou leraren kunnen ondersteunen bij het omgaan met kinderen met gedrags- en andere opgroei-problematiek (Kamerstukken II, 2013, 33684, nr. 3). Middels de wetten Passend Onderwijs en de Jeugdwet is samenwerking tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden verplicht geworden. Gemeenten en samenwerkingsverbanden van schoolbesturen dienen een plan te maken waarin wordt uiteengezet hoe de jeugdhulp en het passend onderwijs worden ingericht in de regio. Beide partijen dienen deze plannen in overleg met elkaar te bespreken en individuele ondersteuning af te stemmen met andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning en werk en inkomen. Dit doen de beide partijen tijdens een zogeheten Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) (Kamerstukken II, 2013, 33684, nr. 3). Het samenwerkingsverband en de gemeente stemmen hierbij het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband af op het beleidsplan Jeugd van de gemeente (Steunpunt Passend Onderwijs, z.d.). Het idee hierbij was dat op deze manier door de betrokken partijen zou worden samengewerkt op het niveau van de gemeente en dat dit zou leiden tot een meer integrale ondersteuning (Ledoux & Waslander, 2020).

Bij de uitvoering van dit beleid is naar voren gekomen dat de afstemming tussen het onderwijs en de jeugdhulp niet optimaal is en problemen kent (Ledoux & Waslander, 2020). In de meeste regio's staat de afstemming tussen samenwerkingsverbanden en gemeenten met betrekking tot de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp nog in de beginfase. In eerste instantie zijn de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet voornamelijk afzonderlijk van elkaar uitgevoerd, zonder veel coördinatie tussen beide. Er wordt regelmatig overleg gepleegd om de

afstemming tussen samenwerkingsverbanden en gemeenten te bespreken. Elk samenwerkingsverband voert periodiek dergelijke overleggen om tot overeenstemming te komen. Sinds de start van passend onderwijs geven samenwerkingsverbanden aan dat het bestuurlijke overleg met gemeenten en andere partijen veel tijd en inspanning vergt. Scholen ervaren het als een uitdaging om afspraken te maken met zoveel verschillende partijen en vinden dit een tijdrovende taak. Het is voor hen vaak onduidelijk bij wie ze terecht kunnen en wie de regie heeft in het proces (Van der Grinten et al., 2018).

In de praktijk werken onderwijs en jeugdhulp nog vaak als afzonderlijke systemen. Bijna alle samenwerkingsverbanden en gemeenten ondervinden moeilijkheden bij het afstemmen van onderwijs en jeugdhulp. Het is niet altijd duidelijk waar de grens ligt tussen ondersteuning die onder het budget van samenwerkingsverbanden valt en hulp die bekostigd moet worden vanuit het gemeentelijke budget voor jeugdhulp (Van Veen, Huizinga & Steenhoven, 2017). Gemeenten en samenwerkingsverbanden zijn van mening dat de wettelijke kaders te weinig duidelijkheid bieden. Dit, in combinatie met gescheiden budgetten en beperkte financiële middelen, zorgt voor onduidelijkheid over de rollen en verantwoordelijkheden van betrokken partijen. Bovendien ervaren professionals in het onderwijs de organisatie van jeugdhulp vaak als complex. (Ledoux & Waslander, 2020).

Bij de intensievere samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp zijn ook knelpunten te herkennen. Professionals in beide sectoren hanteren verschillende werkmethoden, hebben uiteenlopende verwachtingen en moeten leren om elkaars vakjargon te begrijpen. Bovendien vergt het tijd om vertrouwen op te bouwen in elkaars deskundigheid (Ledoux & Waslander, 2020). Dit probleem wordt verergerd door diverse personele problemen die een belemmering vormen voor de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Samenwerkingsverbanden hebben te maken met het lerarentekort en de hoge werkdruk in het onderwijs. Gemeenten kampen met veel personeelwisselingen en er is een gebrek aan vaardigheden bij zowel beleidsmedewerkers van gemeenten als jeugdhulpverleners. Scholen ultiem bovendien kritiek op het ontbreken van continuïteit in de inzet van hulpverleners (Van Veen, Huizinga & Steenhoven, 2017).

3. Theoretisch Kader

In het theoretisch kader van deze thesis zal er worden ingegaan op de reeds bestaande kennis op het gebied van samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp. Literatuur op het gebied van sectoroverschrijdende samenwerking biedt kaders om tot een definitie en voorwaarden te komen voor een samenwerking tussen actoren uit verschillende sectoren. Uit het beleidskader is naar voren gekomen dat samenwerking binnen een trajectoverleg met name plaatsvindt tussen professionals onderling. De inzichten die hieruit voortvloeien maken het mogelijk om factoren te onderscheiden die van invloed zijn op de samenwerking tussen basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd. Aan de hand van de synthese die hieruit volgt, kan er een conceptueel model opgesteld worden, dat aan het einde van dit hoofdstuk gepresenteerd wordt.

3.1 Sectoroverschrijdende samenwerking

Sectoroverschrijdende samenwerking wordt in toenemende mate gezien als essentieel voor het aanpakken van maatschappelijke problemen. De complexiteit die maatschappelijke problemen met zich meebrengen veronderstellen dat de aanpak van deze vorm van problemen niet door slechts een actor gevormd kan worden, maar dat de aanpak een samenwerking betreft van de overheid, het bedrijfsleven, non-profitorganisaties en filantropieën, gemeenschappen en/of de gewone burger (Bryson, Crosby & Middleton Stone, 2006). Bryson, Crosby & Middleton Stone (2015) definiëren sectoroverschrijdende samenwerking in hun meta-analyse van frameworks voor sectoroverschrijdende samenwerking binnen de publieke sector, als *“het koppelen of delen van informatie, middelen, activiteiten en capaciteiten door organisaties in twee of meer sectoren om gezamenlijk een resultaat te bereiken dat organisaties in één sector afzonderlijk niet zouden kunnen bereiken.”* De samenwerking tussen basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd kan getypeerd worden als een dergelijke sectoroverschrijdende samenwerking. Organisaties uit twee verschillende sectoren, namelijk het onderwijs en de jeugdzorg, koppelen of delen informatie, middelen, activiteiten en capaciteiten om een gezamenlijk resultaat te bereiken, namelijk het bieden van ondersteuning aan hulpbehoevende kinderen.

3.2 Een kader voor sectoroverschrijdende samenwerking

Om tot factoren te komen die van invloed zijn op een samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp, is het van belang om een kader op te stellen voor sectoroverschrijdende samenwerking. Hiervoor wordt het kader van Ansell & Gash (2007) als basis genomen. Ansell & Gash (2007) bieden in hun werk een kader voor het analyseren van samenwerking tussen verschillende belanghebbenden in de publieke sector, zoals overheden, burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Zij spreken van ‘collaboratief bestuur’, waarbij overheidsinstanties en instanties die niet direct tot de overheid gerekend worden deelnemen aan een collectief besluitvormingsproces dat formeel, op consensus gericht en deliberatief is en gericht is op het maken of uitvoeren van openbaar beleid (Ansell & Gash, 2007). Aangezien in dit onderzoek wordt gekeken naar de samenwerking tussen basisscholen en het samenwerkingsverband, die niet direct tot de overheid gerekend worden, met Team Toegang Jeugd, dat aangestuurd wordt door de gemeente en daarmee een overheidsinstantie is, is het kader van Ansell & Gash (2007) toepasbaar in dit onderzoek. Naar het kader van Ansell & Gash (2007) wordt veelvuldig verwezen in de literatuur op het gebied van sectoroverschrijdende samenwerking (Bryson et al., 2015; Emerson & Nabatchi, 2015; Klijn & Koppenjan, 2015; Head & Alford, 2015; Torfing, 2019).

Het kader van Ansell & Gash (2007) bestaat uit vier dimensies: startvoorwaarden, het institutioneel ontwerp, leiderschap en het samenwerkingsproces. Elk van deze dimensies bestaat uit factoren die de samenwerking beïnvloeden. Factoren van het samenwerkingsproces zien Ansell & Gash (2007) als de kern van het kader, waarbij startvoorwaarden, het institutioneel ontwerp en leiderschapsfactoren worden gezien als de context voor het samenwerkingsproces. Startvoorwaarden omvatten het basisniveau van vertrouwen, conflict en sociaal kapitaal die nodig zijn tijdens de samenwerking. Het institutioneel ontwerp omvat de regels waaronder samenwerking plaatsvindt. Tenslotte biedt leiderschap de essentiële bemiddeling en facilitering voor het samenwerkingsproces (Ansell & Gash, 2007).

Het kader van Ansell & Gash (2007) kan verder gespecificeerd worden en hoeft daarom niet gezien te worden als sluitend in het aantal factoren dat zij onderscheiden die van invloed zijn op sectoroverschrijdende samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp. Daarom worden de factoren die Ansell & Gash (2007) onderscheiden, aangevuld met factoren die voortkomen uit andere literatuur op het gebied van sectoroverschrijdende samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp. De literatuur die hiervoor aanvullende inzichten biedt, wordt hieronder uiteengezet. Het kader van Ansell & Gash (2007) biedt daarnaast een weergave van

collaboratief bestuur als een proces, terwijl in dit onderzoek niet naar achterliggende processen wordt gekeken, maar slechts naar de factoren die op het moment van onderzoeken van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking. Omwille van de haalbaarheid van dit onderzoek is het namelijk niet mogelijk om het gehele proces van samenwerking te volgen. Tenslotte wordt het kader van Ansell & Gash (2007) aangepast door twee van de vier dimensies, namelijk institutioneel ontwerp en leiderschap, samen te voegen. De reden hiervoor is dat leiderschap beschouwd kan worden als een onderdeel van het institutioneel ontwerp waarbinnen de samenwerking plaatsvindt. De manier waarop leiderschap in een samenwerking verdeeld is, kan namelijk gezien worden als een onderdeel van de regels waaronder een samenwerking plaatsvindt. Wie de leiding heeft binnen een samenwerking is immers iets waar de partijen het over eens moeten zijn. Op basis van deze aanvullende inzichten is het mogelijk om tot een volledig conceptueel model te komen van factoren die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp.

3.3 Factoren die samenwerking tussen het onderwijs en jeugdzorg faciliteren dan wel verhinderen

3.3.1 Startvoorwaarden

De omstandigheden die aan het begin van de samenwerking aanwezig zijn, kunnen de samenwerking tussen partijen vergemakkelijken of juist bemoeilijken (Ansell & Gash, 2007). Ansell & Gash (2007) plaatsen onder deze startvoorwaarden drie factoren, namelijk onevenwichtigheden tussen de middelen of macht van verschillende belanghebbenden, de prikkels die belanghebbenden hebben om samen te werken, en de geschiedenis van conflicten of samenwerking tussen belanghebbenden

Onevenwichtigheden tussen middelen of macht

Als bepaalde partijen binnen de samenwerking niet dezelfde capaciteiten, middelen, organisatiestatus hebben als andere deelnemende partijen, dan kan de samenwerking kwetsbaar zijn voor manipulatie door de meer invloedrijke partijen. De deelnemende partijen worden dan niet als gelijkwaardig beschouwd. Uiteindelijk leiden deze onevenwichtigheden tot wantrouwen of zwakke betrokkenheid. Een gebrek aan evenwicht in macht wordt met name problematisch wanneer belangrijke betrokken partijen niet de benodigde organisatorische infrastructuur hebben om vertegenwoordigd te worden in de samenwerking. Het komt vaak voor dat sommige betrokken partijen niet de beschikking hebben over de nodige vaardigheden en kennis om deel te nemen aan discussies over zeer technische kwesties. Daarnaast ervaren

andere belanghebbenden vaak belemmeringen in de vorm van tijdgebrek, energietekort of beperkte vrijheid om deel te nemen aan uitgebreide collaboratieve processen. (Ansell & Gash, 2007). Dit kan tot ongelijkheid leiden tussen de samenwerkende partijen, waarbij de visie van de ene partij met betrekking tot de ondersteuningsbehoefte van een kind door een gebrek aan middelen niet wordt ondersteund door een andere groep. Dit is opgemerkt door Widmark, Sandahl, Piuva, & Bergman (2011). Widmark et al. (2011) hebben in hun werk de obstakels voor samenwerking tussen gezondheidszorg, sociale diensten en scholen onderzocht.

Ervoor zorgen dat de samenwerkende partijen over voldoende middelen als budget, tijd, expertise en personeel beschikken, is daarmee belangrijk voor de effectiviteit van de samenwerking (Cameron et al., 2014; Sloper, 2004; Smeets & Van Veen, 2018; Jonkman, Brock, Britt & De Winter-Koçak, 2021). Dit betekent dat de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd dienen te beschikken over voldoende budget, tijd, expertise en personeel om mee te doen aan de samenwerking.

Prikkels om samen te werken

Partijen in een samenwerking moeten geprikkeld zijn oftewel redenen nodig hebben om deel te nemen aan een samenwerking (Ansell & Gash, 2007). Partijen kunnen hiertoe wettelijk verplicht zijn, zoals in het geval van het onderwijs en de jeugdhulp, maar desalniettemin hebben partijen ook prikkels nodig om voldoende inzet en betrokkenheid te tonen bij de samenwerking (Widmark et al., 2011). Dit hangt af van de verwachtingen van de partijen over de vraag of de samenwerking zinvolle resultaten zal opleveren, met name wanneer deze resultaten afgezet worden tegen de mate van tijd en energie die de samenwerking vereist. De prikkels om samen te werken nemen toe naarmate de partijen een directe relatie zien tussen hun deelname en beleidsresultaten (Ansell & Gash, 2007). Het is daarmee dus belangrijk dat de samenwerkende partijen een wederzijdse afhankelijkheid van elkaar voelen en daarmee het besef dat ze elkaar nodig hebben om hun doelen te bereiken, om zo hun prikkels om samen te werken te vergroten (Thomson & Perry, 2006; Van Delden, 2009; Bryson et al., 2015). In het geval van de samenwerking tussen de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd is het dus belangrijk dat de partijen zich ervan bewust zijn dat ze elkaar nodig hebben om hun doelen te behalen.

Geschiedenis

Wanneer partijen die met elkaar samenwerken een geschiedenis kennen van ofwel slechte ervaringen ofwel goede ervaringen, dan zal dit de samenwerking ofwel belemmeren ofwel

makkelijker maken, volgens Ansell & Gash (2007) en Cameron et al. (2014).

Cameron, Lart, Bostock & Coomber (2014) hebben de factoren die samenwerking tussen gezondheidszorg en sociale zorg bevorderen of belemmeren onderzocht. Aangezien het binnen dit onderzoek gaat over samenwerking tussen verschillende instanties in het bieden van zorg, is het inzicht dat geschiedenis hierop van invloed is, ook relevant in dit onderzoek naar de samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp in het bieden van zorg aan kinderen.

Een geschiedenis van conflicten tussen partijen zal hoogstwaarschijnlijk resulteren in een laag niveau van vertrouwen. Dit gebrek aan vertrouwen kan op zijn beurt leiden tot een gebrek aan betrokkenheid, oneerlijke communicatie en manipulatieve tactieken. Aan de andere kant kan een geschiedenis van succesvolle samenwerking tussen partijen resulteren in de opbouw van positieve relaties en een hoog niveau van vertrouwen, wat kan leiden tot een effectieve samenwerking (Ansell & Gash, 2007). Het daarom dus belangrijk om te achterhalen of samenwerkende partijen positieve of negatieve ervaringen met eerdere samenwerkingen met elkaar hebben en dus te weten te komen of eerdere samenwerking tussen de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd als positief of negatief beoordeeld kan worden.

3.3.2 Institutioneel ontwerp

Het institutioneel ontwerp omvat de basisprotocollen en spelregels voor samenwerking. Het gaat hierbij om de manier waarop de samenwerking is ingericht en wordt vormgegeven (Ansell & Gash, 2007). Bij deze dimensie kunnen vier factoren worden geplaatst, namelijk leiderschap binnen de samenwerking, de verdeling van verantwoordelijkheden en rollen binnen de samenwerking, het opstellen van een gezamenlijke visie van de doelen die bereikt moeten worden en de gezamenlijke reflectie op de samenwerking.

Leiderschap

De aanwezigheid van duidelijk leiderschap binnen een samenwerking is essentieel voor het opstellen en handhaven van duidelijke basisregels, het opbouwen van vertrouwen, het faciliteren van dialoog en het verkennen van wederzijdse voordelen (Ansell & Gash, 2007). Het wordt als ongunstig beschouwd als er geen duidelijke leider binnen de samenwerking aanwezig is, omdat er dan minder besluitvaardigheid is. De effectiviteit is het hoogst als één partij met een relatief sterkere positie de coördinatie op zich neemt en op basis daarvan de samenwerking kan sturen, volgens Van Delden (2009), Jonkman et al. (2021) en Cameron et al. (2014).

Van Delden (2009) heeft de ontwikkeling en uitkomsten van samenwerking tussen publieke organisaties in Nederland onderzocht. Het rapport gaat in op verschillende vormen van samenwerking, onderscheidt factoren die bijdragen aan het succes ervan en onderzoekt de opbrengsten van de samenwerking. Aangezien de succesfactoren die in het rapport onderscheiden worden betrekking hebben op samenwerking binnen de publieke sector, is het inzicht dat leiderschap hierin een rol speelt ook relevant voor dit onderzoek. Ditzelfde geldt voor het rapport van Jonkman, Brock, Britt & De Winter-Koçak (2021). Zij hebben een rapport opgesteld met als doel om de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp te versterken. In hun rapport doen zij aanbevelingen om de verbinding tussen het onderwijs en jeugdhulp te verbeteren aan de hand van succesfactoren binnen deze samenwerking die zij onderscheiden. Aangezien het binnen dit rapport expliciet gaat over de samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp in Nederland, is het inzicht dat leiderschap hierin een rol speelt ook relevant in dit onderzoek.

In situaties waarin de prikkel om deel te nemen laag is, de verdeling van macht en middelen onevenwichtig is en eerdere conflicten hoog zijn, wordt leiderschap van cruciaal belang. Bij sterke onderlinge conflicten tussen partijen, moet de leider vooral optreden als eerlijke bemiddelaar. Maar als de prikkel om deel te nemen zwak is of de macht en middelen onevenwichtig verdeeld zijn, moet de leider vaak interveniëren om partijen aan tafel te houden of om de zwakkere partijen te versterken, volgens Ansell & Gash (2007) en Bryson et al. (2006). Bryson, Crosby & Middleton Stone (2006) hebben op basis van extensief literatuuronderzoek een kader opgesteld, waarin zij 22 voorwaarden onderscheiden die van invloed zijn op de totstandkoming, de uitkomsten en effectiviteit van sectoroverschrijdende samenwerking binnen de publieke sector. Aangezien de voorwaarden betrekking hebben op samenwerking binnen de publieke sector, is hun inzicht dat leiderschap hierin een rol speelt, relevant voor dit onderzoek.

Het is dus belangrijk dat er binnen een samenwerking duidelijk leiderschap aanwezig is. In het geval van de samenwerking tussen de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd, is het dus belangrijk dat er binnen het trajectoverleg een partij is die een duidelijk leidende rol op zich neemt.

Verdeling van verantwoordelijkheden en rollen

Een samenwerking vereist dat de rollen, rechten en verantwoordelijkheden van betrokken actoren worden uiteengezet, gespecificeerd en vastgelegd. Hierdoor worden rollen en verantwoordelijkheden duidelijk en wordt het duidelijk welke inzet van welke actor benodigd

is binnen de samenwerking en welke actor waarvoor ter verantwoording kan worden geroepen, volgens Sloper (2004), Thomson & Perry (2006) en Cameron et al. (2014).

Sloper (2004) heeft de factoren die de coördinatie van diensten tussen verschillende instanties beïnvloeden bij de zorg voor kinderen met complexe zorgbehoeften onderzocht. Het betreft een onderzoek onder ouders van deze kinderen en professionals die met hen werken. Uit het onderzoek komen een aantal factoren die de coördinatie van diensten bevorderen of belemmeren, zoals het belang van een duidelijke verdeling van rollen en verantwoordelijkheden. Aangezien het binnen dit onderzoek gaat over samenwerking tussen verschillende instanties in het bieden van zorg aan kinderen, is het inzicht uit dit onderzoek ook relevant in dit onderzoek naar de samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp in het bieden van zorg aan kinderen.

Thomson & Perry (2006) hebben de processen die ten grondslag liggen aan succesvolle samenwerking tussen organisaties en belanghebbenden in de publieke sector onderzocht. In hun werk wordt een model gepresenteerd dat beschrijft welke stappen en fasen nodig zijn voor succesvolle samenwerking en hoe deze processen kunnen leiden tot goede resultaten. Ook zij benoemen het belang van een duidelijke verdeling van rollen en verantwoordelijkheden.

Widmark et al (2011) merken in hun onderzoek naar de sectoroverschrijdende samenwerking tussen gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en scholen op het gebied van kinderen en adolescenten met een psychische aandoening in Zweden op, dat de grootste negatieve invloed op de samenwerking tussen de drie openbare dienstverleningsgebieden met betrekking tot kinderen en adolescenten met een psychische aandoening te wijten was aan de onduidelijkheid over de verdeling van verantwoordelijkheden. Een duidelijke verdeling van de verantwoordelijkheden is daarmee dus essentieel. Het vastleggen van deze rollen en verantwoordelijkheden kan bijdragen aan een stabiele en voorspelbare samenwerking tussen teamleden. Dit kan onzekerheid verminderen en het aantal conflicten verminderen, volgens Van Delden (2009) en Kloosterman (2009). Kloosterman (2009) heeft onderzoek gedaan naar succes- en faalfactoren van samenwerkingen in het veiligheidsdomein. Het veiligheidsdomein betreft weliswaar een andere sector dan waar dit onderzoek zich op focust, maar het betreft desalniettemin de publieke sector waar ook dit onderzoek zich op focust. Ook hij benoemt het belang van duidelijke verdeling van rollen en verantwoordelijkheden. Deze bevinding uit het werk van Kloosterman (2009) kan daarom ook als relevant voor dit onderzoek worden gezien.

Het is dus van belang dat er binnen de samenwerking een duidelijke verdeling is van de verantwoordelijkheden en rollen van de partijen. De basisscholen, het

samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd dienen dus goed op de hoogte te zijn van elkaars rollen en verantwoordelijkheden.

Gezamenlijke visie

Binnen een samenwerking is het van belang dat betrokken actoren een gezamenlijke visie hebben van een doel dat samen bereikt moet worden en wat ze samen kunnen bereiken. Het gaat hierbij om termen als een ‘gezamenlijke missie’, ‘gezamenlijke doelen’. Hierbij hoort overeenstemming over de probleemdefinitie die bepaalt wat het probleem is dat moet worden aangepakt, en welke soort oplossingen gericht zijn om de kern van dit probleem aan te pakken (Ansell & Gash, 2008; Bryson et al., 2006). Er wordt dan stilgestaan bij de reden en het doel van de samenwerking, wat de sterke kanten van de verschillende sectoren zijn en wat de beste strategieën zijn om een probleem aan te pakken, volgens Jonkman et al. (2021) en Smeets & Van Veen (2018).

Smeets & Van Veen (2018) hebben onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen onderwijsinstellingen, gemeenten en jeugdhulp in Nederland. In hun onderzoek hebben zij gekeken naar succesfactoren en knelpunten hierin. Smeets & Van Veen (2018) benoemen het belang van effectieve samenwerking tussen deze partijen om optimale zorg en ondersteuning te kunnen bieden aan kinderen en jongeren met complexe problemen. Zij benoemen daarbij het belang van een gezamenlijke visie tussen de samenwerkende partijen. Aangezien het binnen dit onderzoek expliciet gaat over de samenwerking tussen onderwijsinstellingen, gemeenten en jeugdhulp in Nederland, is dit inzicht uit dit onderzoek ook relevant voor dit onderzoek.

Binnen een sectoroverschrijdende samenwerking komen professionals samen met verschillende filosofieën en waarden. Dit leidt ertoe dat verschillende actoren vanuit een verschillend perspectief naar een zorgvraag kunnen kijken, waardoor zij ook een verschillende aanpak voor ogen kunnen hebben. Deze verschillen kunnen een belemmering vormen voor een sectoroverschrijdende samenwerking. Het is daarom belangrijk dat deze verschillen inzichtelijk gemaakt worden (Cameron et al., 2014; Widmark et al., 2011). Voor een samenwerking is het dus van belang dat de partijen over een gezamenlijke visie beschikken. In het geval van het trajectoverleg is het dus van belang dat de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd een gezamenlijk doel voor ogen hebben en consensus bereiken over de aanpak die gekozen wordt om een zorgvraag aan te pakken.

Reflectie

Een cruciale factor binnen sectoroverschrijdende samenwerking is om regelmatig gezamenlijk te reflecteren of de gestelde doelen zijn bereikt (Ansell & Gash, 2007). Door regelmatig stil te staan bij de voortgang, ontstaat er een gevoel van urgentie en relevantie onder alle betrokkenen voor het gezamenlijke doel waar zij aan werken. Dit draagt bij aan het succes van het gezamenlijke project (Smeets & Van Veen, 2018; Jonkman et al., 2021). Een sectoroverschrijdende samenwerking vereist dat alle betrokken actoren de samenwerking als waardevol beschouwen en tevreden zijn over het verloop ervan. De samenwerking zal in het algemeen als succesvol worden beschouwd als de gestelde doelen worden bereikt (Bryson et al., 2015). Hiervoor is het belangrijk dat de samenwerking geëvalueerd wordt (Sloper, 2004; Kloosterman, 2009). Deze evaluaties maken het mogelijk om de betrokken actoren van feedback te voorzien op hun handelen, om zo op de hoogte te zijn van de effectiviteit van hun handelen en deze zo nodig te verbeteren (Widmark et al., 2011). Het is dus belangrijk dat de samenwerkende partijen reflecteren op het samenwerkingsproces en de samenwerking evalueren. Dit betekent dat de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd dienen te reflecteren op het samenwerkingsproces en deze ook te evalueren.

3.3.3 Samenwerkingsproces

Het samenwerkingsproces is de laatste dimensie die door Ansell & Gash (2007) wordt onderscheiden. Het gaat hierbij om factoren die een rol spelen in de directe interactie tussen samenwerkende partijen. Op basis van het kader van Ansell & Gash (2007) en de aanvullende literatuur, worden onder deze dimensie de factoren communicatie, vertrouwen en kennisuitwisseling geplaatst.

Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderdeel van samenwerking en wordt gezien als de kern van een samenwerking (Ansell & Gash, 2007). Communicatie is cruciaal voor het behoud van het samenwerkingsproces, omdat het de coördinatie van activiteiten vergemakkelijkt en relaties opbouwt als een middel om kennis te delen en vertrouwen op te bouwen. Bovendien kan informele communicatie leiden tot een grotere betrokkenheid en inzet van de partners in de samenwerking (Kloosterman, 2009). Van Delden (2009) beschrijft dat informele communicatie, naast formele communicatie, bijdraagt aan een succesvollere samenwerking. Informeel contact verwijst naar communicatie die buiten de formele afspraken plaatsvindt en kan bijdragen aan het leren kennen van elkaar (Van Delden, 2009). Volgens Kloosterman

(2009) en Van Delden (2009) is informele en frequente communicatie tussen de verschillende organisaties een effectieve vorm van overleg binnen een samenwerking. Dit omvat frequent overleg, effectieve overlegstructuren, het op de hoogte houden van elkaar, discussies voeren, elkaar feedback geven en het delen van alle nuttige informatie. Het contact tussen de betrokken actoren moet dus soepel zijn, zodat de communicatie zo soepel mogelijk verloopt om te voorkomen dat dit de samenwerking schaadt (Widmark et al, 2011). Face-to-Face dialoog is hierbij essentieel. Dit directe gesprek stelt de belanghebbenden in staat om hun standpunten te uiten, elkaars perspectieven te begrijpen en wederzijdse voordelen te identificeren. Daarnaast vormt het de kern van het proces van het doorbreken van stereotypen en andere belemmeringen voor communicatie die een gezamenlijke visie en vertrouwen in de weg zitten. Het biedt de mogelijkheid om persoonlijk vertrouwen, wederzijds respect, gedeeld begrip en toewijding aan het proces op te bouwen. Door middel van persoonlijke interactie kunnen belanghebbenden elkaar beter leren kennen en begrijpen, wat de basis legt voor een betere samenwerking (Ansell & Gash, 2007; Thomson & Perry, 2006). Wanneer er een gebrek aan communicatie is, dan heeft dit een negatief effect op het vertrouwen en de betrokkenheid bij de samenwerking. Het is dus belangrijk dat de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd frequent en informeel contact met elkaar hebben, waarbij ze elkaar face-to-face spreken.

Vertrouwen

Vertrouwen kan gezien worden als een ander belangrijk onderdeel van het samenwerkingsproces (Ansell & Gash, 2007; Bryson et al., 2006). Vertrouwen kan worden gedefinieerd als een algemeen geloof onder een groep individuen dat een andere groep (1) "te goeder trouw zal trachten zich te gedragen in overeenstemming met alle expliciete en impliciete toezeggingen", (2) "eerlijk zal zijn in alle onderhandelingen voorafgaande aan dergelijke toezeggingen", en (3) "geen buitensporig voordeel zal halen uit een ander, zelfs niet wanneer de gelegenheid zich voordoet" (Cummings & Bromiley 1996, p. 303). Vertrouwen tussen individuen en organisaties kan op verschillende manieren worden opgebouwd, waaronder door middel van interpersoonlijk gedrag, vertrouwen in de competentie van de organisatie en verwachte prestaties, en het delen van een gemeenschappelijke band en gevoel van welwillendheid. Wanneer partners samenwerken, kunnen ze vertrouwen opbouwen door openlijk informatie en kennis te delen, hun competentie te tonen en goede bedoelingen te tonen, en door te voldoen aan hun toezeggingen en afspraken na te komen (Bryson et al., 2006). Het niveau van vertrouwen is echter erg afhankelijk van de voorgeschiedenis van de samenwerking. Wanneer deze gekenmerkt wordt door veel conflict, dan leidt dit tot een laag niveau van

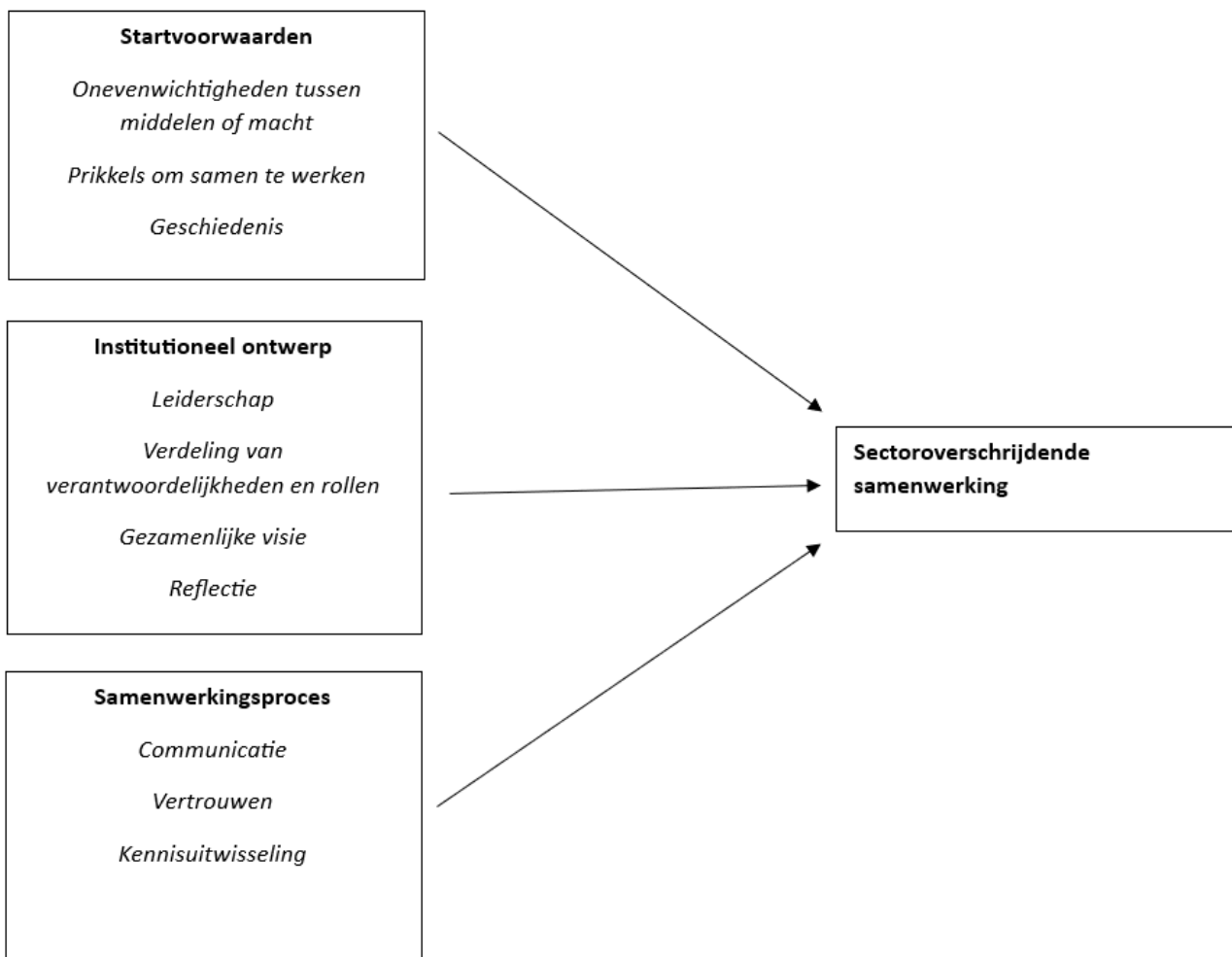
betrokkenheid, manipulatiestrategieën en oneerlijke communicatie. Een geschiedenis van succesvolle samenwerking in het verleden daarentegen kan een hoog niveau van vertrouwen creëren die een effectieve samenwerking tot stand brengen (Ansell & Gash, 2007). Binnen sectoroverschrijdende samenwerking moeten betrokken actoren kunnen vertrouwen op de competenties van hun partners. Daarnaast wordt er betrokkenheid van alle betrokken actoren binnen de samenwerking verwacht. Ook moeten er reële verwachtingen tussen de betrokken actoren zijn over wat zij wel en niet kunnen inbrengen (Widmark et al, 2011). Vertrouwen tussen de betrokken actoren maakt het ook mogelijk om elkaar aan te spreken op negatieve punten, om zo elkaars kwaliteiten te vergroten en daarmee de samenwerking effectiever te maken (Jonkman, Brock, Britt, & De Winter-Koçak, 2021). Het is dus belangrijk dat de samenwerkende partijen een gevoel van vertrouwen naar elkaar hebben. De basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd dienen te vertrouwen op elkaars competenties, dienen betrokkenheid te tonen bij de samenwerking en reële verwachtingen te hebben van wat de andere partijen kunnen inbrengen in de samenwerking.

Kennisuitwisseling

Communicatie binnen een sectoroverschrijdende samenwerking bestaat ook uit het uitwisselen van kennis tussen betrokken actoren. Verschillende samenwerkende sectoren, zoals het onderwijs en jeugdhulp, nemen allen verschillende soorten kennis mee binnen de samenwerking. Voor een succesvolle samenwerking is er een cultuur nodig waarin het delen van kennis en het kritisch kijken naar de eigen praktijk en die van anderen vanzelfsprekend is. Het idee hierbij is dat experts betrokken zijn en dat leden van de groep van elkaar leren en met elkaar leren (Jonkman, Brock, Britt, & De Winter-Koçak, 2021; Sloper, 2004). Binnen een sectoroverschrijdende samenwerking, waarbij meer afstemming en nieuwe rollen voor professionals vereist zijn, is kennis op diverse gebieden nodig. Er zijn verschillende manieren om professionalisering te bevorderen, bijvoorbeeld door medewerkers uit de jeugdhulp in te zetten om de deskundigheid van collega's in het onderwijs te vergroten. Het doel van deze professionaliseringsactiviteiten is om de benodigde kennis en vaardigheden bij te brengen en te zorgen voor een effectievere samenwerking tussen verschillende professionals (Smeets & Van Veen, 2018). Het is voor een succesvolle samenwerking dus belangrijk dat er kennisuitwisseling tussen de samenwerkende partijen plaatsvindt. De basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd dienen daarmee dus kennis met elkaar uit te wisselen en professionaliseringsactiviteiten te organiseren om elkaar de benodigde kennis en vaardigheden van elkaar bij te brengen.

3.4 Conclusie

In dit hoofdstuk is er ingegaan op de wetenschappelijke inzichten op het gebied van sectoroverschrijdende samenwerking. Door het kader van Ansell & Gash (2007) als basis te nemen en deze aan te vullen met aanvullende wetenschappelijke literatuur, is het mogelijk geweest om factoren te onderscheiden die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking. De factoren die hieruit naar voren zijn gekomen zijn: *'onevenwichtigheden tussen middelen of macht'*, *'prikkel om samen te werken'*, *'geschiedenis'*, *'leiderschap'*, *'verdeling van verantwoordelijkheden en rollen'*, *'gezamenlijke visie'*, *'reflectie'*, *'communicatie'*, *'vertrouwen'*, en *'kennisuitwisseling'*. Deze tien factoren kunnen geplaatst worden onder drie dimensies, namelijk *'startvoorwaarden'*, *'het institutioneel ontwerp'* en *'het samenwerkingsproces'*. Deze dimensies en factoren die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking zijn weergegeven in het conceptuele model (figuur 1).

Figuur 1: Conceptueel model

4. Methodologisch kader

Het methodologisch kader van dit onderzoek behandelt de onderzoeksmethodologie dat als doel heeft om een transparant en reproduceerbaar onderzoek te creëren. Het hoofdstuk begint met een casusbeschrijving, waarin de casus waarop in dit onderzoek ingezoomd is beschreven wordt. Na deze beschrijving komt de uiteenzetting van de gebruikte onderzoeksmethode aan bod. Vervolgens worden de theoretisch abstracte factoren vanuit het theoretisch kader geoperationaliseerd om deze meetbaar te maken. Hierna wordt een verantwoording voor de gekozen onderzoekseenheden gegeven en wordt de methode van dataverzameling die toegepast is uiteengezet. Daarna komt de methode van analyse die toegepast is om de verzamelde informatie te analyseren aan bod en wordt ook deze uiteengezet. Tenslotte wordt er ingegaan op de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek.

4.1 Casusbeschrijving

Zoals eerder in de inleiding van deze thesis benoemd is, wordt er in deze thesis ingezoomd op de trajectoverleggen die plaatsvinden op de basisscholen die onder stichting Zinder in de gemeente Deventer vallen. Zinder omvat het bestuur van de openbare primaire en montessorischolen in de gemeente Deventer. Het gaat hierbij om vijftien primaire openbare scholen en drie montessorischolen (Zinder, 2023).

Zinder maakt deel uit van het samenwerkingsverband Sine Limite in de gemeente Deventer. Dit samenwerkingsverband bestaat uit alle scholen en schoolbesturen in de gemeente Deventer. De scholen en schoolbesturen werken binnen het samenwerkingsverband samen om passend onderwijs voor elke leerling mogelijk te kunnen maken. Het samenwerkingsverband kent daarbij een kennis- en dienstencentrum. Vanuit dit kennis- en dienstencentrum worden de individuele scholen ondersteund in het aanpakken van de zorgvragen die bij leerlingen op hun scholen opspelen (Sine Limite, 2022).

Wanneer een leerling op een school een zorgvraag heeft en op school en/of thuis extra hulp nodig heeft, dan wordt er een trajectoverleg georganiseerd. Dit is een gesprek, waarbij het vervolgtraject voor extra hulp aan de leerling wordt besproken. De intern begeleider van de school initieert dit overleg en nodigt hiervoor de ouders van de leerling, een trajectbegeleider van het samenwerkingsverband en meestal een medewerker van jeugdhulp, onder de naam Team Toegang Jeugd in de gemeente Deventer, uit. De basisscholen, het samenwerkingsverband en de medewerkers van Team Toegang Jeugd kijken tijdens een

trajectoverleg samen naar wat van invloed is op de ontwikkeling van een kind en hoe deze ontwikkeling verbeterd kan worden (Sine Limite, 2022). De trajectbegeleider vanuit het samenwerkingsverband brengt hierbij de expertise op het gebied van onderwijs om de scholen te ondersteunen op het gebied van onderwijs. De medewerker van Team Toegang Jeugd kijkt mee naar zorgvragen die betrekking hebben op de thuissituatie van de leerling. De toegangsmedewerker ondersteunt hierbij de ouders en verwijst de leerling, indien nodig, door naar een jeugdhulpaanbieder die specialistische jeugdhulp verleent. Het betreft hierbij vrijwillige hulpverlening en ouders kunnen niet gedwongen worden deze hulpverlening te accepteren (Gemeente Deventer, z.d.).

4.2 Onderzoeksmethode

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de factoren die van invloed zijn op de samenwerking tussen de basisscholen die onder de stichting Zinder vallen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, in het kader van het trajectoverleg. Het onderzoek is daarmee verklarend van aard. De factoren die van invloed zijn op de samenwerking dienen namelijk verklaard te worden. Om de samenwerking tussen de betrokkenen te onderzoeken, is er gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksbenadering. Afhankelijk van de aard van de benodigde gegevens kan gekozen worden voor een kwantitatieve of kwalitatieve onderzoeksbenadering. Aangezien het doel is om inzicht te krijgen in de ervaringen van de betrokkenen bij de samenwerking, is het verzamelen van talig materiaal essentieel. Het perspectief van de betrokkenen is noodzakelijk bij het beschrijven van de samenwerking, omdat zij te kennen geven of een bepaalde factor aanwezig is binnen de samenwerking. Hierdoor is kwalitatief onderzoek de meest passende onderzoeksmethode om uitspraken te doen over de samenwerking (Bleijenbergh, 2013). Kwalitatief onderzoek is erop gericht om de betekenisgeving van situaties en gebeurtenissen door mensen in kaart te brengen (Vennix, 2016).

Om inzicht te krijgen in de factoren die van invloed zijn op de samenwerking rondom het trajectoverleg, is er binnen dit onderzoek gebruik gemaakt van een casestudy. Een casestudy omvat het bestuderen van één of enkele dragers van een sociaal verschijnsel in de natuurlijke omgeving, binnen een bepaalde periode om tot conclusies te komen over de patronen en processen die aan het verschijnsel ten grondslag liggen (Bleijenbergh, 2013). Inzicht verkrijgen in de factoren die van invloed zijn op de samenwerking rondom het trajectoverleg, veronderstelt dat er één onderzoeksobject wordt bestudeerd, namelijk de samenwerking rondom het trajectoverleg. Het betreft daarmee een enkelvoudige casestudy

(Bleijenbergh, 2013). Daarnaast wordt de samenwerking rondom het trajectoverleg in de natuurlijke omgeving onderzocht, vanwege het feit dat de natuurlijke omgeving van de samenwerking invloed heeft op hoe de drie partijen met elkaar samenwerken. Door gebruik te maken van een casestudy, kunnen de factoren die van invloed zijn op de samenwerking rondom het trajectoverleg effectief achterhaald worden. Het onderzoek betreft een momentopname van de samenwerking, hetgeen betekent dat er is ingezoomd op de factoren die op het moment van onderzoeken van invloed zijn op de samenwerking rondom het trajectoverleg. De samenwerking is daarmee dus niet als proces benaderd.

4.3 Methode van dataverzameling

De verzameling van data vond in dit onderzoek plaats aan de hand van semigestructureerde interviews. Door middel van interviews kunnen respondenten worden bevraagd over hun ervaringen met betrekking tot de samenwerking in het trajectoverleg. Dit biedt de mogelijkheid om diepgaande inzichten te verkrijgen over hoe de respondent de situatie ervaart. (Boeije, 2014). De interviews hebben de vorm van semigestructureerde interviews gekregen. De vragen zijn opgesteld aan de hand van een lijst met topics, die afgeleid is uit het theoretisch kader. De interviewvragen zijn te vinden in bijlage 1. Het opstellen van vooraf bepaalde vragen in semigestructureerde interviews biedt de mogelijkheid om structuur te behouden tijdens het gesprek. Tegelijkertijd geeft het de interviewer flexibiliteit om aanvullende vragen te stellen wanneer de situatie daarom vraagt. (Bleijenbergh, 2013). Deze methode van dataverzameling heeft echter ook een keerzijde. Zo bestaat er het risico dat men antwoorden geeft die sociaal aanvaardbaar zijn. Dit risico is binnen dit onderzoek opgevangen door de respondenten te verzekeren dat hun identiteit zo veel mogelijk beschermd blijft. Daarnaast bestaat het risico dat respondenten bepaalde informatie vergeten te geven. Dit risico is binnen dit onderzoek opgevangen door de informatie van de respondenten te verifiëren bij volgende interviews met respondenten uit dezelfde samenwerkende partij.

4.4 Selectie van respondenten

De selectie van respondenten voor de interviews spitst zich toe op betrokkenen bij de samenwerking tussen de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd. Hiervoor zijn respondenten gekozen die de drie partijen vertegenwoordigen tijdens het trajectoverleg en die daarmee de meeste kennis over de samenwerking bezitten. Bij de basisscholen betreffen dit schooldirecteuren en/of interne begeleiders binnen de scholen, bij het samenwerkingsverband de trajectbegeleiders die aansluiten bij de trajectoverleggen en bij Team Toegang Jeugd de medewerkers die aansluiten bij de trajectoverleggen.

Er zijn vier basisscholen benaderd die onder Zinder vallen. Het gaat hierbij om twee openbare scholen, een school voor modern Jenaplan onderwijs en een montessorischool. Deze scholen zijn gekozen om een zo representatief mogelijk beeld te creëren van alle soorten scholen binnen de stichting. De namen van de scholen zijn geanonimiseerd, omwille de wens van de respondenten om hun identiteit zo veel mogelijk te beschermen. Op de scholen is gesproken met de personen die de meeste kennis over de samenwerking rond het trajectoverleg bezitten. Op de school voor modern Jenaplan onderwijs en op een van de twee benaderde openbare scholen betrof dit de intern begeleider, en op de andere openbare school en de montessorischool betrof dit een schoolleider. Binnen het samenwerkingsverband zijn twee trajectbegeleiders en een teammanager benaderd vanwege hun expertise en betrokkenheid rondom de trajectoverleggen. Binnen Team Toegang Jeugd zijn drie medewerkers benaderd die aanschuiven bij de trajectoverleggen en daarmee over expertise en ervaring beschikken over de samenwerking rondom de trajectoverleggen. Ten behoeve van de dataverzameling zijn er dus tien interviews afgenomen. De tijd en plaats van de interviews zijn in overleg met de individuele respondenten bepaald en hebben plaatsgevonden in de maanden mei, juni en juli van het jaar 2023 (bijlage 2).

4.5 Methode van analyse

Voor de analyse van de interviews is gebruik gemaakt van kwalitatieve inhoudsanalyse. De interviews zijn eerst opgenomen en vervolgens uitgeschreven, oftewel getranscribeerd. De uitgeschreven interviews zijn geanalyseerd door de interviews te coderen, waarbij codes zijn gekoppeld aan informatie uit de transcripties en deze codes zijn vervolgens gekoppeld aan de variabelen uit het theoretisch kader. Om te beginnen is er sprake geweest van open codering, waarbij codes zijn toegekend aan fragmenten uit de tekst om aan te geven wat het onderwerp van het fragment is. Daarna volgde axiale codering. De codes uit de eerste stap zijn hierbij met elkaar vergeleken. De laatste stap van het coderingsproces betrof de selectieve codering. In deze laatste stap zijn de codes uit de vorige stap samengevoegd tot overkoepelende codes die gekoppeld zijn aan de variabelen uit de operationalisatie. De fragmenten onder elke variabele zijn met elkaar vergeleken, om zo te concluderen in hoeverre een bepaalde factor uit de operationalisatie te herkennen is in de samenwerking. Deze analyse is kwalitatief van aard (Vennix, 2016).

4.6 Operationalisatie

De factoren die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking, zijn concepten die men in de werkelijkheid kan ervaren. Het is noodzakelijk geweest om deze concepten eerst

te operationaliseren, om zo deze concepten meetbaar te maken. Dit vond plaats door de factoren eerst te definiëren en vervolgens meetbare indicatoren aan de factoren te koppelen. Vervolgens konden de indicatoren gebruikt worden om interviewvragen op te stellen, waarmee deze indicatoren getoetst konden worden. Een weergave van de operationalisatie is te vinden in tabel 1.

<i>Tabel 1: Operationalisatie</i>			
Startvoorwaarden			
<i>Factor</i>	<i>Subfactor</i>	<i>Indicator</i>	<i>Interviewvraag</i>
<u>Onevenwichtigheden tussen middelen of macht</u>	Macht	De mate waarin de samenwerkende partijen als gelijkwaardig worden beschouwd	Heeft u het gevoel dat de drie samenwerkende partijen bij het trajectoverleg als gelijkwaardig worden gezien?
	Middelen	De mate waarin de samenwerkende partijen over voldoende budget, tijd, expertise en personeel beschikken	Beschikt u over voldoende tijd, expertise en collega's? Is er volgens u voldoende budget beschikbaar om het werk in de samenwerking uit te voeren?
<u>Prikkels om samen te werken</u>	Zichtbare relatie tussen deelname en concrete, tastbare, effectieve beleidsresultaten	De mate waarin de samenwerkende partijen een zichtbare relatie tussen deelname en concrete, tastbare, effectieve beleidsresultaten	Ervaart u de samenwerking binnen het trajectoverleg als zinvol?
	Besef van een wederzijdse afhankelijkheid	De mate waarin de samenwerkende partijen een wederzijdse afhankelijkheid van elkaar voelen en daarmee het besef dat ze elkaar nodig hebben om hun doelen te bereiken	Ervaart u dat u de andere partijen nodig heeft om de doelen van de samenwerking te behalen?
<u>Geschiedenis</u>	Een geschiedenis van ofwel slechte ervaringen ofwel goede ervaringen tussen de samenwerkende partijen	De mate waarin eerdere samenwerkingen tussen de partijen hebben geleid tot positieve ervaringen ofwel negatieve ervaringen	Hoe verliep de eerdere samenwerking met de partijen in het trajectoverleg?

Institutioneel ontwerp			
<i>Factor</i>	<i>Subfactor</i>	<i>Indicator</i>	<i>Interviewvraag</i>
<u>Leiderschap</u>	De aanwezigheid van duidelijk leiderschap binnen de samenwerking	De mate waarin er een leider te herkennen is binnen de samenwerking	Is er volgens u een partij is die een duidelijk leidende rol inneemt in de samenwerking en zo ja, wie?
<u>Verdeling van verantwoordelijkheden en rollen</u>	De rollen, rechten en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen zijn uiteengezet, gespecificeerd en vastgelegd	De mate waarin de rollen, rechten en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen zijn uiteengezet, gespecificeerd en vastgelegd	Is het voor u duidelijk welke rol, welke rechten en welke verantwoordelijkheden u binnen de samenwerking van het trajectoverleg heeft? Zijn de rollen, rechten en verantwoordelijkheden vastgelegd? Zo ja, waar?
<u>Gezamenlijke visie</u>	Overeenstemming over de probleemdefinitie	De mate waarin de verschillende partijen overeenstemming hebben over het doel dat bereikt moet worden en de manier waarop dat doel het bereikt moet worden	Werkt u samen met de andere partijen naar een gemeenschappelijk doel? Is er consensus tussen de partijen over hoe dit doel bereikt moet worden?
	Kennis over de verschillende perspectieven en belangen van de partijen in de samenwerking	De mate waarin de partijen op de hoogte zijn van de verschillende perspectieven en belangen die de samenwerkende partijen hebben	Denkt u dat de samenwerkende partijen hetzelfde belang hebben bij de samenwerking?
<u>Reflectie</u>	De samenwerkende partijen reflecteren op het samenwerkingsproces en of de gestelde doelen zijn bereikt	De mate waarin de partijen reflecteren op het samenwerkingsproces	Reflecteert u samen met de andere partijen op de samenwerking?
		De mate waarin de partijen de samenwerking evalueren	Wordt de samenwerking geëvalueerd?

Samenwerkingsproces			
<i>Factor</i>	<i>Subfactor</i>	<i>Indicator</i>	<i>Interviewvraag</i>
<u>Communicatie</u>	De samenwerkende partijen hebben frequent informeel contact met elkaar en spreken elkaar face-to-face	De samenwerkende partijen hebben informeel contact met elkaar	Heeft u buitenom het trajectoverleg nog contact met elkaar?
		De samenwerkende partijen spreken elkaar face-to-face	Op welke manier vindt het overleg plaats?
		De communicatie is frequent	Bent u tevreden met hoe vaak er overlegd wordt?
<u>Vertrouwen</u>	De samenwerkende partijen hebben vertrouwen in de competenties van elkaar	De mate waarin de samenwerkende partijen vertrouwen hebben in de competenties van elkaar	In hoeverre heeft u vertrouwen dat de partijen kunnen doen wat van ze verwacht wordt binnen de samenwerking?
	De partijen hebben vertrouwen in de betrokkenheid van de andere partijen	De mate waarin de partijen vertrouwen hebben in de betrokkenheid van de andere partijen	In hoeverre vindt u dat de andere partijen betrokkenheid tonen bij de samenwerking?
	De partijen hebben reële verwachtingen over wat de andere partijen wel en niet kunnen inbrengen	De mate waarin de partijen reële verwachtingen hebben over wat de andere partijen wel en niet kunnen inbrengen	In hoeverre heeft u het gevoel dat de andere partijen reële verwachtingen hebben over wat u wel en niet kan inbrengen bij de samenwerking?
<u>Kennisuitwisseling</u>	Kennisuitwisseling	De mate waarin de samenwerkende partijen kennis met elkaar uitwisselen	Wordt er kennis tussen de partijen uitgewisseld?
	Professionaliseringsactiviteiten	De mate waarin er professionaliseringsactiviteiten plaatsvinden	Ervaart u dat er gelegenheid is om te leren van elkaars kennis en vaardigheden?

4.7 Validiteit en Betrouwbaarheid

4.7.1 Interne validiteit

Bij kwalitatief onderzoek wordt de interne validiteit als het belangrijkste criterium gezien. Dit betekent dat de onderzoeker daadwerkelijk meet wat er in het onderzoek gemeten moet worden (Bleijenbergh, 2013). Het is hierbij belangrijk dat de operationalisatie goed aansluit op de theorie. Om ervoor te zorgen dat het meetinstrument binnen dit onderzoek meet wat gemeten moet worden, zijn de theoretische concepten uit dit onderzoek aan de hand van de wetenschappelijke literatuur geoperationaliseerd, zodat deze een goede afspiegeling zijn van de theorie. Op deze manier is er een zo nauwkeurig mogelijke operationalisatie opgesteld en is er aan de hand van deze operationalisatie een interviewgide opgesteld ter afname van de semigestructureerde interviews met de respondenten. De vragen binnen de interviewgide zijn hierbij zo duidelijk mogelijk opgesteld, om de vragen eenvoudig te begrijpen te maken voor de respondenten. Het ging hierbij om open vragen en de onderzoeker had de mogelijkheid om bij te sturen of door te vragen bij onduidelijkheden. Dit leverde rijkere informatie op, hetgeen de interne validiteit binnen dit onderzoek heeft bevorderd.

4.7.2 Externe validiteit

De externe validiteit van het onderzoek heeft betrekking op de generaliseerbaarheid van de resultaten. Aangezien het onderzoek een enkelvoudige casestudy betreft en zich richt op slechts een specifiek onderzoeksobject, namelijk de samenwerking rondom het trajectoverleg, is de externe validiteit van het onderzoek beperkt. De externe validiteit van dit onderzoek beperkt zich tot casussen met een gelijksoortige sectoroverschrijdende samenwerking zoals tussen de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd in de gemeente Deventer. In plaats daarvan is representativiteit van belang. Dit houdt in dat het onderzoek een zo gedetailleerd mogelijk beeld moet geven van alle meningen en opvattingen van de betrokkenen bij de samenwerking tussen de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd. Met oog op de haalbaarheid van het onderzoek is het onmogelijk geweest om alle betrokkenen te bevragen. Om een zo representatief mogelijk beeld te verkrijgen, zijn er per deelnemende partij binnen de samenwerking ten minste drie respondenten geselecteerd.

4.7.3 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid binnen dit onderzoek betreft het minimaliseren van toevalligheden die de resultaten kunnen beïnvloeden (Bleijenbergh, 2013). Om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te waarborgen, is de wijze waarop de data geanalyseerd is uiteengezet en zijn de

interviewvragen, duidelijk beschreven en opgenomen in de interviewguide ter inzage (bijlage 2). De consistentie van het gebruik van vooraf opgestelde vragen voor elke respondent draagt bij aan de betrouwbaarheid van het onderzoek. De betrouwbaarheid van deze methode wordt echter enigszins aangetast door de mogelijkheid om afwijkende vragen te stellen wanneer de situatie daarom vraagt (Bleijenbergh, 2013). Om deze beperking in de betrouwbaarheid het hoofd te bieden, zijn de interviews getranscribeerd. Dit biedt de mogelijkheid om de vergaarde data van het onderzoek in te zien en daarmee is de dataverzameling te controleren door anderen.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk wordt de informatie die verkregen is uit de interviews geanalyseerd. Hierbij wordt er gekeken naar de mate waarin de factoren die volgens het theoretisch kader van dit onderzoek van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking, aanwezig zijn in de samenwerking rondom het trajectoverleg en hoe deze zich tot elkaar verhouden. Hierbij wordt elke factor individueel langsgegaan en besproken vanuit het perspectief van de drie samenwerkende partijen, dus de scholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd. Daarbij volgt een beschrijving van de knelpunten die respondenten zien in de naleving van de factoren in de praktijk. Allereerst wordt de factor ‘*geschiedenis*’ besproken, vanwege het belang dat deze factor blijkt te hebben in relatie tot de andere factoren en de verwevenheid die deze factor met de andere factoren heeft.

5.1 Factoren die van invloed zijn op de samenwerking

5.1.1 Geschiedenis

Wanneer partijen die met elkaar samenwerken een geschiedenis kennen van ofwel slechte ervaringen ofwel goede ervaringen, dan zal dit de samenwerking ofwel belemmeren ofwel makkelijker maken (Ansell & Gash, 2007; Cameron et al., 2014). Uit de interviews met de respondenten komt naar voren dat er al langere tijd sprake is van ontevredenheid rondom de samenwerking van het trajectoverleg tussen de scholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd. Een trajectbegeleider van het samenwerkingsverband benoemt dit:

“Dit speelt al een tijdje, met als dieptepunt dit schooljaar, maar het speelt al een tijdje.”

Deze ontevredenheid lijkt te spelen sinds de introductie van de trajectoverleggen, bij de samenwerking die ontstond tussen scholen en gemeenten in de afstemming tussen de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet. De samenwerkende partijen hadden weinig kennis over elkaars organisatie en werkwijze, waardoor de samenwerking moeizaam van start lijkt te zijn gegaan. Een teammanager van het samenwerkingsverband geeft dit aan:

“Nou, bij de start ging het ook wel moeizaam. Dan moet je elkaar leren kennen. Dan is het ook nieuw voor iedereen, dan is het spannend.”

Hierdoor was het voor de samenwerkende partijen niet altijd duidelijk wat voor inbreng zij van elkaar in de samenwerking konden verwachten. Met name vanuit de kant van de scholen was er onduidelijkheid over de rol van Team Toegang Jeugd en wat zij als organisatie wel en niet

kunnen doen in de thuissituatie van een kind. Deze onduidelijkheid lijkt verder vergroot te zijn door de toenmalige functienaam voor medewerkers van Team Toegang Jeugd. Zij werkten als ‘gezinscoaches’, wat de indruk wekte bij scholen dat de medewerkers een breed takenpakket bij hele gezinnen hadden, hetgeen niet het geval was. Een medewerker van Team Toegang Jeugd vertelt hierover:

“Volgens mij moesten scholen erg wennen aan onze rol als toegangsmedewerker. En voorheen, helemaal in het begin, de eerste jaren, zeg maar, na 2015, was onze functie gezinscoach. Toen hadden we een andere naam en dat suggereerde ook dat wij hele gezinnen coachen en dat we dan ook een heel breed taakpakket hebben binnen het gezin. En gaande weg, de jaren bleek dat we dat niet waar konden maken.”

Meerdere respondenten gaven aan gefrustreerd te zijn hierdoor en daardoor vaak teleurgesteld te zijn over de inbreng van Team Toegang Jeugd, en daardoor terughoudend te zijn in de verwachtingen die zij hebben van deze partij. De negatieve eerdere ervaringen rondom de samenwerking die sinds de start dus aanwezig waren, hebben hiermee doorwerking gehad op de huidige samenwerking.

5.1.2 Verdeling van verantwoordelijkheden en rollen

De onduidelijkheid over welke inbreng de partijen van elkaar kunnen verwachten rondom de samenwerking van het trajectoverleg, is te herleiden naar de manier waarop de rollen en verantwoordelijkheden binnen deze samenwerking zijn verdeeld. Binnen een succesvolle sectoroverschrijdende samenwerking dienen de rollen, rechten en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen immers uiteengezet, gespecificeerd en vastgelegd te zijn (Sloper, 2004; Thomson & Perry, 2006; Cameron et al., 2014). Uit de interviews met de respondenten, blijkt dat dit niet het geval is binnen de samenwerking rond het trajectoverleg. De rollen, rechten en verantwoordelijkheden zijn niet specifiek uitgewerkt en de samenwerkende partijen hebben op de abstracte kaders van de wetgeving na, geen documenten om op terug te vallen. Een teammanager van het samenwerkingsverband geeft op de vraag of de rollen, rechten en verantwoordelijkheden ergens zijn vastgelegd, dan ook het volgende antwoord:

“Ja, die staan in die wetten. Wij hebben dat niet zo specifiek omschreven, denk ik, met elkaar. Nee.”

Het gevolg hiervan is dan ook onduidelijkheid over hoe de rollen binnen de samenwerking door de partijen ingevuld moeten worden en wie waar verantwoordelijk voor is. Dit leidt tot

verwijten dat partijen op elkaars stoel gaan zitten. Een trajectbegeleider van het samenwerkingsverband zegt daarover het volgende:

“Vaak mag je hopen dat iemand zich bij zijn eigen expertise houdt. En soms is het dan ook goed, wanneer dat niet gebeurt, dat het benoemd wordt. Dat je ook zegt van, maar ik denk dat het goed is dat het stukje onderwijs bij ons ligt. Wanneer we vragen met name over hulpverlening thuis, dat we dan bij jou komen. Maar het is niet dat we bij wijze van vooraf aan op het begin van het jaar heel duidelijk hebben met elkaar van wat is nou wiens verantwoordelijkheid tijdens de trajectoverleg.”

Deze zorg is ook te merken vanuit de kant van Team Toegang Jeugd. Een medewerker van Team Toegang Jeugd zegt hierover:

“En ik zie wel dat mensen van Sine Limite ook wel, nou die kunnen soms op onze stoel gaan zitten. Of regelmatig. Die vinden dan van, oh, er moet iets met dit kind.... En dat is iets waar wij, daar lopen wij wel tegen aan, want zie dan nog maar eens ouders ervan te overtuigen dat er misschien nog andere oplossingen zijn.”

Ook scholen worstelen met de onduidelijkheid rondom de rolverdeling. Een intern begeleider van een school geeft het volgende antwoord op de vraag of de rollen, rechten en verantwoordelijkheden van alle partijen duidelijk zijn:

“Nou, wel die van school, wel die van Sine Limite, maar niet die van Team Toegang Jeugd.”

Hieruit is op te maken dat het voor de partijen duidelijk is wat hun eigen rol is, maar die van de ander niet, met als gevolg dat de partijen verwijten naar elkaar hierover maken.

5.1.3 Vertrouwen

Het gevolg van de hiervoor benoemde onduidelijkheden in de rolverdeling en de verdeling van verantwoordelijkheden, is dat de partijen irreële verwachtingen over elkaars inbreng ontwikkelen. Binnen een sectoroverschrijdende samenwerking moeten partijen vertrouwen hebben in elkaars competenties, vertrouwen hebben in de betrokkenheid van elkaar en reële verwachtingen hebben van wat de andere partijen kunnen inbrengen in de samenwerking (Ansell & Gash, 2007; Widmark et al, 2011). Aan dit laatste punt schuurt het binnen de samenwerking rondom het trajectoverleg. Uit de interviews met de respondenten komt naar voren dat de samenwerkende partijen weinig kennis hebben over wat de andere partijen in de samenwerking kunnen inbrengen en hier irreële verwachtingen over hebben. Dit speelt met

name tussen Team Toegang Jeugd aan de ene kant en de scholen en het samenwerkingsverband aan de andere kant. Een teammanager van het samenwerkingsverband geeft hierbij het volgende voorbeeld:

“Ja, wij hebben een klassenhuis bijvoorbeeld. Dat is voor kinderen die een tijd niet naar school kunnen of die thuis zitten. Daarvan kan Team Toegang ook zeggen, ja dat kind moet gewoon naar het klassenhuis. Dan denk ik, ja maar wij weten welke kinderen er op dit moment in het klassenhuis zitten en past dit kind daar wel bij of misschien ook niet.”

De scholen geven aan vanuit Team Toegang Jeugd vaak suggesties te krijgen voor interventies ten behoeve van een kind, terwijl deze suggesties voor de scholen niet altijd uitvoerbaar zijn. Vanuit de kant van Team Toegang Jeugd is dezelfde frustratie te bemerken over de irreële verwachtingen die de scholen en het samenwerkingsverband van hen kunnen hebben. Een medewerker van Team Toegang Jeugd zegt hier het volgende over:

“Sommige scholen, sommige intern begeleiders, die willen dat wij in een gezin gaan en dat wij ...als een magisch iets dat dan in het gezin oplossen. Dat doen wij niet. Het is vrijwillige hulpverlening, dus dat heeft een limiet. En dus daar zijn ze vaak gefrustreerd over.”

Een andere Team Toegang Jeugd-medewerker sluit zich hierbij aan:

“Of scholen die andere verwachtingen hebben misschien van ons. De verwachting hebben dat we toch een soort schoolmaatschappelijk werker zijn en alles oppakken. Dus ja, als de verwachtingen niet kloppen met wat we kunnen bieden dan ontstaat er soms ook wel irritatie of slechte samenwerking misschien zelfs wel.”

Dit staat in verband met de moeizame start en de benodigdheid om elkaar te leren kennen, die eerder is benoemd onder de factor ‘geschiedenis’.

Op het gebied van betrokkenheid speelt er veel frustratie en is er weinig vertrouwen tussen de partijen. Ook dit lijkt met name te spelen tussen de scholen en het samenwerkingsverband aan de ene kant en Team Toegang Jeugd aan de andere kant. Vanuit de scholen heerst er het gevoel dat Team Toegang Jeugd een passieve houding aanneemt en weinig initiatief toont. De scholen geven aan te moeten kunnen vertrouwen op laagdrempeligheid in contact, een proactieve houding en de bereidheid om te investeren in de samenwerking van alle partijen binnen de samenwerking, maar zien dit niet altijd terug bij

medewerkers van Team Toegang Jeugd. Een trajectbegeleider van het samenwerkingsverband benoemt de houding die van de partijen verwacht wordt:

“Een proactieve houding, meedenken in oplossingen en er echt voor de ouders zijn. Dus ook na een overleg bijvoorbeeld aangeven, gewoon maar zullen we direct anders eens een afspraak maken. verder te praten en te kijken van kan ik misschien hier iets of kan een collega van mij daarin wat betekenen.”

Scholen verwijzen vaak naar de moeizame communicatie die zij ervaren met Team Toegang Jeugd om het tekort aan vertrouwen in de betrokkenheid te duiden. Een schoolleider zegt hierover:

“Je wordt niet teruggebeld. Je krijgt geen reactie via de mail. Dus ja, daar zijn we gewoon niet tevreden mee.”

Dit gebrek aan vertrouwen in de betrokkenheid bij de samenwerking, kan ook gezien worden in het vertrouwen die de partijen in elkaars competenties hebben. Op het gebied van competenties komt naar voren dat de partijen vertrouwen hebben in de kunde van elkaar, maar dat er bij scholen en het samenwerkingsverband twijfel is ontstaan of Team Toegang Jeugd in staat is om haar rol in de samenwerking naar behoren uit te voeren. Een verklaring hiervoor kan gevonden worden in de mate waarin de partijen beschikken over voldoende middelen om aan de samenwerking deel te nemen.

5.1.4 Onevenwichtigheden tussen middelen of macht

Voor een succesvolle samenwerking is het essentieel dat de samenwerkende partijen over voldoende middelen als budget, tijd, expertise en personeel beschikken, om aan de samenwerking deel te nemen (Cameron et al., 2014; Sloper, 2004; Smeets & Van Veen, 2018; Jonkman, Brock, Britt & De Winter-Koçak, 2021). Om een beeld te krijgen van de mate waarin de samenwerkende partijen over voldoende budget, tijd expertise en personeel beschikken om aan de samenwerking deel te nemen, is de respondenten hiernaar gevraagd. Op het gebied van middelen komt naar voren dat de partijen geen belemmeringen op het gebied van budget en eigen expertise zien om aan de samenwerking deel te nemen. Op het gebied van tijd en personeel zijn echter wel belemmeringen te constateren. De scholen en het samenwerkingsverband geven aan het gevoel te hebben dat Team Toegang Jeugd last heeft van een personeelstekort, vanwege het feit dat Team Toegang Jeugd niet altijd bij trajectoverleggen aanwezig kan zijn. Een schoolleider geeft aan al drie à vier maanden trajectoverleggen op haar school te voeren zonder een medewerker van Team Toegang, terwijl deze medewerker wel

uitgenodigd is, met als gevolg dat zij hulpbehoevende kinderen niet door kan verwijzen naar specialistische hulp. Een trajectbegeleider van het samenwerkingsverband herkent zich in dit probleem:

“Er is één poot van de samenwerking niet bezet.”

De bevraagde medewerkers van Team Toegang Jeugd erkennen het probleem en geven aan te kampen met volle agenda's en te weinig collega's, waardoor zij te weinig tijd hebben om bij alle gesprekken aanwezig te zijn. Een medewerker van Team Toegang Jeugd zegt hierover het volgende:

“Ja, wat ik zei, eigenlijk zijn alle dagen al gepland. Dus je blokt in je agenda. Tijd is bij mij altijd schaars. Ik werk drie dagen en eigenlijk heb ik een soort fulltime-baan in drie dagen gepropt. Dus tijd vind ik echt ingewikkeld.”

Een andere medewerker beaamt dit probleem:

“We hebben nu inderdaad wel te weinig mensen.”

Het lijkt hier bij Team Toegang te gaan om niet-ingevulde vacatures. Dit tekort aan tijd en personeel bij Team Toegang Jeugd leidt er dus toe dat zij niet altijd aan de verwachtingen van de scholen en het samenwerkingsverband kunnen voldoen, met als gevolg een gebrek aan vertrouwen in de betrokkenheid en competenties die Team Toegang Jeugd binnen de samenwerking kan opbrengen.

Om een beeld te krijgen van de manier waarop macht binnen de samenwerking is verdeeld, is de respondenten gevraagd in hoeverre de samenwerkende partijen als gelijkwaardig worden beschouwd. Hieruit komt naar voren dat de partijen niet als gelijkwaardig worden gezien, en dit heeft te maken met de aard van het trajectoverleg. De scholen en het samenwerkingsverband zijn namelijk bij elk trajectoverleg aanwezig, terwijl Team Toegang Jeugd alleen aanschuift wanneer zij door de school worden uitgenodigd. Een intern begeleider van een school geeft hiervoor de volgende uitleg:

“Soms gaat het helemaal niet over een vraag die iets te maken heeft met het werkveld van Team Toegang en dan nodig ik ze ook niet uit omdat je dan altijd derden aan tafel hebt zitten wat door de meeste mensen niet zo prettig wordt gevonden. Het allerbelangrijkst is aan tafel zitten met het samenwerkingsverband want je bent altijd aan het kijken hoe kunnen we voor dit kind op deze school passender organiseren. Soms zit daar een thuisvraag bij, dan is Team Toegang aanwezig.”

Het trajectoverleg is primair een overleg dat door de scholen wordt geïnitieerd, wanneer de school niet meer in staat is om een zorgvraag van een leerling zelf te beantwoorden. Hierbij kan de school dus beslissen wie wel en niet aansluiten bij het gesprek. De andere samenwerkende partijen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd, beseffen dit en lijken dit om die reden dan ook geen probleem te vinden. De partijen merken daarnaast ook op dat zij het gevoel hebben als gelijkwaardig te worden behandeld, wanneer zij wel aanschuiven bij de trajectoverleggen. Dit duiden zij door aan te geven dat iedereen die aanschuift bij het trajectoverleg serieus wordt genomen en er een open sfeer heerst, waarin iedereen open mag spreken.

5.1.5 Leiderschap

Het gegeven dat de aard van het trajectoverleg bepaalt dat de samenwerkende partijen niet als gelijkwaardig worden gezien, is ook te zien in de manier waarop leiderschap binnen de samenwerking wordt ingevuld. Binnen de samenwerking is het belangrijk dat er duidelijk leiderschap aanwezig is (Ansell & Gash, 2007; Bryson et al., 2006). Binnen de factor leiderschap is er gekeken naar de aanwezigheid van duidelijk leiderschap binnen de samenwerking en naar de mate waarin er dus een leider te herkennen is binnen de samenwerking. Uit de interviews met de respondenten komt naar voren dat er binnen de samenwerking rond het trajectoverleg een duidelijk leidende rol is weggelegd voor de scholen, en dan meer specifiek voor de intern begeleider. Dit is namelijk degene die het trajectoverleg initieert en beslist wie er aanschuiven. Daarnaast leidt de intern begeleider het gesprek en neemt de intern begeleider uiteindelijk de besluiten over de hulproute die aan de leerling wordt geboden. Deze rol wordt erkend door zowel het samenwerkingsverband als Team Toegang Jeugd. Een medewerker van Team Toegang Jeugd zegt hierover:

“En dan vind ik school leidend, want die trekken aan de bel op het moment dat er zorgen zijn, dus dan vind ik dat zij de leidende partij zijn.”

Een trajectbegeleider van het samenwerkingsverband sluit zich hierbij aan:

“De intern begeleider zorgt ervoor dat de juiste betrokkenen om tafel komen. En heeft ook de verantwoordelijkheid tijdens zo'n moment dat iedereen er zit om inderdaad te benoemen waarom we elkaar met elkaar om tafel zitten, maar ook te zorgen dat alle partijen inderdaad gelijkwaardig aan bod komen.”

5.1.6 Gezamenlijke visie

Het benoemen waarom de partijen met elkaar overleggen, zoals in de quote van de respondent hierboven benoemd, en hier overeenstemming over hebben, is belangrijk in een sectoroverschrijdende samenwerking. Partijen dienen een gezamenlijke visie te hebben van een doel dat samen bereikt moet worden en van de manier waarop dat doel bereikt moet worden, oftewel de aanpak (Ansell & Gash, 2008; Bryson et al., 2006; Cameron et al., 2014; Widmark et al., 2011). Bij de respondenten is getracht te achterhalen in welke mate zij een gezamenlijke visie hebben binnen de samenwerking, oftewel overeenstemming hebben over het doel dat bereikt moet worden en de manier waarop dat doel bereikt moet worden. Hierbij is de respondenten gevraagd, of zij hetzelfde doel nastreven, of er overeenstemming is over de aanpak en of zij op de hoogte zijn van de perspectieven en belangen van de andere partijen. Hieruit komt naar voren dat de drie partijen eenduidig zijn over het doel dat nagestreefd moet worden. Een intern begeleider van een school omschrijft dit doel als volgt:

“Dat je vanuit verschillende partijen als het ware of verschillende organen rondom een gezin in Deventer samen kunt kijken naar wat het kind nodig heeft en hoe je dat met elkaar kunt bieden.”

Dit komt overeen met de perceptie vanuit Team Toegang Jeugd, die het volgende doel noemt:

“Het doel is denk ik het kind goed in beeld krijgen vanuit verschillende invalshoeken.”

Ook vanuit het samenwerkingsverband wordt dit doel benoemd:

“Dat je met elkaar gaat kijken, ieder vanuit zijn eigen rol en eigen expertise en eigen mogelijkheden wat het best passend is bij dit kind.”

Uit de antwoorden van de respondenten is op te maken dat het doel niet duidelijk gedefinieerd is, maar door de partijen zelf ingevuld wordt. Er lijkt namelijk geen vastgelegd doel te zijn. Toch komen de antwoorden van de respondenten wel overeen door het feit dat alle partijen in hun omschrijving van het doel het ondersteunen van een kind vanuit verschillende expertises benoemen.

Hoewel de partijen eensgezind zijn over het doel dat nagestreefd moet worden binnen de samenwerking, is dit niet altijd het geval voor de aanpak die gekozen moet worden. Dit komt doordat de samenwerkende partijen opereren vanuit twee verschillende invalshoeken, namelijk de Wet Passend Onderwijs voor de scholen en het samenwerkingsverband en de Jeugdwet voor Team Toegang Jeugd. Redenerend vanuit de Wet Passend Onderwijs hebben

de scholen en het samenwerkingsverband de taak om ervoor te zorgen dat de ontwikkeling van een kind op school niet in gevaar komt (Steunpunt Passend Onderwijs, 2021). De thuissituatie van een kind kan deze ontwikkeling in gevaar brengen, waardoor scholen en het samenwerkingsverband graag snel interventies in thuissituaties zouden willen zien, indien er hier problemen worden geconstateerd. Deze interventies zijn de taak van Team Toegang Jeugd. Redenerend vanuit de uitgangspunten van de Jeugdwet, zijn gezinnen zelf verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat ouders in staat zijn om problemen zelf op te lossen of met behulp van hun sociale netwerk. Pas als dit niet lukt, kan er hulp worden ingeschakeld (Friele et al, 2018). Team Toegang Jeugd is dan ook terughoudend met het inzetten van interventies in thuissituaties.

Het gevolg hiervan is dat partijen een aanpak kunnen aandragen waar de andere partijen het niet mee eens zijn. Een intern begeleider van een school zegt hierover het volgende:

“Dat kan soms een verschil van inzicht zijn. Maar dat komt ook omdat je ieder vanuit je eigen invalshoek spreekt, dus het is dan interessant om met elkaar in gesprek te gaan van, joh waarom? En als er dan sprake is van in ieder geval wederzijds begrip, dan is er niet zoveel aan de hand.”

Dat wederzijdse begrip blijkt er niet altijd te zijn. Meerdere respondenten vanuit de scholen en het samenwerkingsverband geven aan het lastig en frustrerend te vinden, wanneer er vanuit Team Toegang Jeugd interventies geopperd worden op het gebied van onderwijs, die niet altijd uitvoerbaar zijn. Deze zelfde frustratie is ook te bemerken vanuit Team Toegang Jeugd over interventies op het gebied van thuissituaties. Een medewerker van Team Toegang Jeugd benoemt haar frustratie over de manier waarop interventies door scholen en het samenwerkingsverband aangedragen worden:

“Dan is het van, [noemt eigen naam], kan jij dat even regelen?”

Er lijkt hiermee dus ook onduidelijkheid over elkaars structuur en werkwijze tussen de samenwerkende partijen te zijn, en dit geven met name de scholen aan over Team Toegang Jeugd. Een intern begeleider van een school geeft het volgende aan:

“Ik heb Team Toegang Jeugd samen met mijn collega, ook wel eens uitgenodigd van goh, wil je komen vertellen hoe de structuur zit? Want ik snap hem werkelijk niet omdat ik uit een hele andere structuur kom.”

Het feit dat de samenwerkende partijen uit verschillende sectoren komen met verschillende invalshoeken op hoe een zorgvraag aangepakt zou moeten worden, in combinatie met de onduidelijkheid die er tussen de samenwerkende partijen heerst over elkaars structuur en manier van werken, leidt tot veel frustratie binnen de samenwerking.

5.1.7 Communicatie

Frustratie is er ook te bemerken op het gebied van communicatie tussen de partijen. Binnen de samenwerking is het belangrijk dat de partijen elkaar frequent, informeel en face-to-face spreken. Wanneer er een gebrek aan communicatie is, dan heeft dit een negatief effect op het vertrouwen in de betrokkenheid bij de samenwerking, zoals onder de factor ‘*vertrouwen*’ benoemd is (Ansell & Gash, 2007; Thomson & Perry, 2006). Het is dus volgens de theorie belangrijk dat de basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd frequent en informeel contact met elkaar hebben, waarbij ze elkaar face-to-face spreken. Uit de interviews met de respondenten is naar voren gekomen dat de trajectoverleggen in principe altijd face-to-face plaatsvinden. Een intern begeleider van een school geeft dit aan:

“Eigenlijk altijd face-to-face. Dus hier op school, we hebben dan een BSO-ruimte boven, maar daar komen alle mensen bijeen om face-to-face te overleggen”.

Over de tevredenheid over de frequentie van het contact tussen de partijen, zijn de partijen verdeeld. De scholen geven aan moeilijk in contact te komen met Team Toegang Jeugd. Een schoolleider zegt hierover het volgende:

“We proberen te bellen, te mailen. Weinig contact. Heel af en toe krijgen we respons, maar niet veel. En zeker niet vaak.”

Een intern begeleider van een school heeft dezelfde ervaring:

“Met Team Toegang Jeugd, man, is het veel mailen, veel bellen, wachten op weer contact. Elkaar vinden is heel moeilijk.”

Bij de bevroegde Team Toegang-medewerkers was deze frustratie over de frequentie van het contact niet te bemerken. Volgens de bevroegde Team Toegang-medewerkers is het contact goed en voldoende. Een medewerker van Team Toegang Jeugd zegt hierover het volgende:

“Ja, we weten elkaar heel goed te vinden. De scholen waar ik werk, ik werk ook al een paar jaar nu. Dus die samenwerking loopt gewoon heel goed. En ja, ze weten mij te vinden, ik weet hun te vinden.”

Een andere Team Toegang Jeugd-medewerker sluit zich daarbij aan:

“Ik denk dat het voldoende is en ik denk op het moment dat je mij, en dan houd ik het echt bij mezelf, als je mij nodig hebt kan je mij bellen en dan ga ik agenda’s naast elkaar leggen en dan de vaststaande momenten.”

Een mogelijke verklaring voor dit verschil in ervaring is dat niet alle medewerkers van Team Toegang Jeugd even veel mogelijkheden hebben om korte lijntjes in de communicatie te onderhouden, vanwege het eerder benoemde tijds- en personeelstekort bij Team Toegang Jeugd.

De mate van informeel contact tussen de samenwerkende partijen blijkt uit de interviews met de respondenten eveneens gebrekkig te zijn, maar dit levert volgens de respondenten geen frustratie op. De respondenten geven namelijk aan, dat er niet per se behoefte is aan informeel contact. Dit heeft te maken met het feit dat de samenwerkende partijen de transparantie naar de ouders van de leerling toe willen behouden. Een intern begeleider van een school zegt het volgende hierover:

“Wat ik het lastige van informeel vind, is dat ik die openheid en transparantie naar ouders heel belangrijk vind. En informeel kan wel eens schuren, dat je denkt, ik wil dit niet horen als ouders dit niet weten. Want ik wil dat in openheid doen.”

Hieruit blijkt dat de samenwerkende partijen ook de ouders als belangrijke schakel in het trajectoverleg zien. Informele communicatie past daarmee niet bij de aard van het trajectoverleg, dat gezien de gevoeligheid van de casussen, op basis van transparantie moet verlopen. Een trajectbegeleider van het samenwerkingsverband geeft het volgende aan bij de vraag of diegene de meerwaarde zou inzien van informeel contact:

“Niet per se. Nee, het is vooral professioneel waar je met elkaar aan het samenwerken bent.”

Informeel contact is dus in het kader van het trajectoverleg geen voorwaarde voor een sectoroverschrijdende samenwerking.

Tenslotte komt een subfactor van communicatie uit de interviews met de respondenten naar voren die niet in het conceptueel model voorkomt, maar wel invloed heeft op de samenwerking rondom het trajectoverleg. Het betreft hierbij de uitwisseling van informatie over casussen. De scholen en het samenwerkingsverband geven aan dat zij gefrustreerd zijn

over het feit dat er vanuit Team Toegang Jeugd niet altijd informatie over de voortgang van casussen met hen wordt gedeeld. Een intern begeleider van een school zegt hierover:

“Het is me te vaak gebeurd dat een medewerker vertrokken is in de zomervakantie en ik in september vraag van, wie sluit er dan aan bij een trajectoverleg? Dat ze, dit gezin kennen we helemaal niet. Wacht even. Buurtpolitie is betrokken naar echt een dossier van denk ik al tien jaar bij ons op school. Hoezo? Ja, er staat niks in het dossier.”

Ditzelfde wordt door een trajectmedewerker van het samenwerkingsverband opgemerkt:

“Als je niet weet wat daar nu is opgepakt, dus dan moet je soms als intern begeleider eerst weer contact opnemen met de Team Toegang-medewerkers. Team Toegang mailt dan niet even van, ik ben bij ouders geweest. Soms zou ik denken van dat lijstje mag wel eigenlijk wel wat korter zijn.”

Het gaat hierbij om informatie over stappen die genomen worden ten behoeve van het kind door een van de partijen. Vanuit de scholen en het samenwerkingsverband is er sterk de wens dat zij hier meer over op de hoogte worden gehouden. Team Toegang Jeugd lijkt hier terughoudend in te zijn, vanwege privacywetgeving, hoewel scholen aangeven dat de wetgeving wel ruimte biedt om elkaar op de hoogte te houden.

5.1.8 Prikkel om samen te werken

De mate van frustratie die aanwezig is tussen de samenwerkende partijen, zoals hiervoor omschreven, geeft reden om te twijfelen aan de mate waarin de partijen gemotiveerd zijn om deel te nemen aan de samenwerking. Het is namelijk belangrijk dat de samenwerkende partijen een wederzijdse afhankelijkheid van elkaar voelen en daarmee het besef dat ze elkaar nodig hebben om hun doelen te bereiken (Thomson & Perry, 2006; Van Delden, 2009; Bryson et al., 2015). Om te achterhalen in hoeverre de drie samenwerkende partijen gemotiveerd zijn om deel nemen aan de samenwerking, is aan de respondenten gevraagd in welke mate zij deze wederzijdse afhankelijkheid voelen en beseffen dat ze elkaar nodig hebben om hun doelen te behalen. Daarnaast is de respondenten gevraagd naar de mate waarin zij de samenwerking als zinvol beschouwen voor het behalen van hun gezamenlijke doel, namelijk het ondersteunen van een kind met een zorgvraag. Uit de interviews met de respondenten komt naar voren dat de drie partijen unaniem zijn in hun besef dat zij elkaar nodig hebben om hun doelen te behalen. Als reden hiervoor geven zij dat zij afhankelijk zijn van elkaars middelen en daarmee de ondersteuning van een kind met een zorgvraag niet alleen op eigen kracht kunnen realiseren.

Op de vraag of de samenwerkende partijen de samenwerking ook als zinvol

omschrijven, is het antwoord ook eenduidig. De bevroegden van de scholen en het samenwerkingsverband geven aan dat de samenwerking tot resultaten leidt, wanneer iedereen aanwezig is en zijn of haar taak uitvoert. Een trajectmedewerker van het samenwerkingsverband zegt hierover het volgende:

“Je hebt elkaar nodig om zo goed mogelijk antwoord te geven op de (zorg)vragen die er liggen. Dus dan moet je goed gaan samenwerken”

De bevroegde medewerkers van Team Toegang Jeugd geven aan dat dit in hun beleving ook vaak het geval is. Een medewerker van Team Toegang Jeugd zegt hierover:

“Ja, ik denk dat we na elk trajectoverleg het gevoel hebben van ja, we hebben alles goed doorgesproken en we hebben nu samen een goed plan wat iets gaat opleveren. Dus dat is ja, eigenlijk na elk gesprek wel het gevoel van ouders vooral ook opluchting en ook voor school wel weer handvatten van ja, we gaan dit inzetten en dan... gaat het beter worden.”

De scholen lijken zich niet helemaal in dit beeld te herkennen. Volgens de scholen zijn er wisselende ervaringen met de mate waarin de trajectoverleggen ook daadwerkelijk resultaten opleveren, en dit voeren de scholen terug op het functioneren van Team Toegang Jeugd binnen de samenwerking, waarover bij de scholen zoals eerder genoemd veel frustratie heerst.

5.1.9 Reflectie

Om de frustraties in de samenwerking aan te kaarten en bespreekbaar te maken, biedt het reflecteren op de samenwerking een belangrijk handvat. Het is belangrijk dat de samenwerkende partijen reflecteren op het samenwerkingsproces en de samenwerking evalueren (Ansell & Gash, 2007; Widmark et al., 2011). Aan de respondenten is gevraagd of zij gezamenlijk reflecteren op de samenwerking en of er evaluaties plaatsvinden. Uit de interviews komt naar voren dat de samenwerkende partijen niet standaard reflecteren op de trajectoverleggen die hebben plaatsgevonden, en dat dit alleen op eigen initiatief van de scholen gebeurt. Een medewerker van Team Toegang Jeugd geeft dit aan:

“Ik heb dat wel eens gedaan dat je het liefste aan het begin van het jaar en aan het eind van het jaar dat je met z'n drieën gaat kijken van hey, wat verwachten we van elkaar en waar kunnen we elkaar vinden? Dat zou in het ideale geval... heb ik wel een aantal keer op een aantal scholen gedaan en dat is een beetje op initiatief van de intern begeleider denk ik.”

Evaluaties over de samenwerking vinden meestal twee keer per jaar plaats tussen de scholen en het samenwerkingsverband tijdens zogeheten ‘sparmomenten’, maar Team Toegang Jeugd wordt bij deze evaluaties niet betrokken. Bij de vraag waarom Team Toegang Jeugd niet bij de evaluaties wordt betrokken, gaf een teammanager van het samenwerkingsverband het volgende antwoord:

“Ja, dat weet ik niet. Dat is wel een goede vraag. We vinden dat belangrijk dat dat gebeurt. Is ook een manier voor ons om te kijken waar staan de scholen, waar zitten verbeterpunten voor ons en voor de scholen. Maar daar is niet standaard Team Toegang bij. Dat is zo begonnen en zo gegroeid denk ik, maar het is wel een belangrijk punt om dat wel mee te nemen.”

Het feit dat Team Toegang Jeugd bij deze evaluaties niet wordt betrokken is dus geen rationele afweging.

5.1.10 Kennisuitwisseling

Voor de laatste factor is de respondenten gevraagd naar de kennisuitwisseling die plaatsvindt binnen de samenwerking. Voor een succesvolle samenwerking is er een cultuur nodig waarin het delen van kennis en het kritisch kijken naar de eigen praktijk en die van anderen vanzelfsprekend is. Het idee hierbij is dat experts betrokken zijn en dat leden van de groep van elkaar leren en met elkaar leren (Jonkman, Brock, Britt, & De Winter-Koçak, 2021; Sloper, 2004). Hierbij is er gevraagd naar de mate waarin de partijen kennis met elkaar uitwisselen en de mate waarin er professionaliseringsactiviteiten plaatsvinden, die als doel hebben om de benodigde kennis en vaardigheden bij te brengen en te zorgen voor een effectievere samenwerking tussen verschillende professionals (Smeets & Van Veen, 2018). Uit de antwoorden van de respondenten komt naar voren dat met name de scholen en het samenwerkingsverband kennis met elkaar uitwisselen. Het samenwerkingsverband beschikt namelijk over een kennis- en dienstencentrum, dat als doel heeft de scholen te ondersteunen met kennis en expertise op het gebied van zorgvragen in het onderwijs, zoals dyslexieonderzoeken (Sine Limite, 2022). Kennisuitwisseling tussen de scholen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd lijkt niet aan de orde te zijn. Een trajectbegeleider van het samenwerkingsverband benoemt dit:

“Dus we hebben niet, er is geen verbinding tussen Sine Limite en Team Toegang anders dan in het trajectoverleg.”

Een schoolleider benoemt dat hier bij de scholen wel behoefte aan is:

“Ik denk op bepaalde vlakken dat het zeker behoefte aan is, omdat ik denk dat zij best wel wat meer zouden kunnen vertellen over hoe het systeem nou werkt. Wat de vervolgstappen zijn vanuit zo'n huisbezoek? Want daar hebben niet alle leerkrachten ook helderheid in, denk ik. En andersom zijn ze ook welkom om bij ons de informatie op te halen die zij nodig hebben om het goed in kaart te brengen.”

Professionaliseringsactiviteiten die kennisuitwisseling helpen bevorderen, vinden, op een enkele keer na, niet plaats. De respondenten geven aan vrijwel niet samen te komen voor bijvoorbeeld gezamenlijke bijscholing. Wel geven de respondenten unaniem aan, hier wel de behoefte en de meerwaarde van in te zien. Een medewerker van Team Toegang Jeugd geeft dit aan:

“Ja, ik denk dat dat wel mooi zou zijn en dat is er ook geweest, maar volgens mij bestaat dat niet meer. Ja, volgens mij is dat wel geweest, van die overleggen. Ik denk wel dat dat zinvol zou zijn.”

5.2 Samenvatting

In dit hoofdstuk is de informatie die verkregen is uit de interviews geanalyseerd. Hierbij zijn de factoren die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking in de casus van het trajectoverleg besproken. Uit de interviews met de respondenten komt naar voren dat er al sinds de introductie van de trajectoverleggen sprake is van ontevredenheid binnen de samenwerking. Een moeizame afstemming van de twee werelden van de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet waaruit de scholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd opereren, lijkt het fundament te hebben gelegd voor de ontevredenheid tussen de partijen. De samenwerkende partijen hadden weinig kennis over elkaars organisatie en werkwijze en hierdoor was het voor de samenwerkende partijen niet altijd duidelijk wat voor inbreng zij van elkaar in de samenwerking konden verwachten. De rollen, rechten en verantwoordelijkheden zijn niet specifiek uitgewerkt en de samenwerkende partijen hebben op de abstracte kaders van de wetgeving na, geen documenten om op terug te vallen. Dit leidt tot verwijten dat partijen op elkaars stoel gaan zitten. Het gevolg van de hiervoor benoemde onduidelijkheden in de rolverdeling en de verdeling van verantwoordelijkheden, is dat de partijen irreële verwachtingen over elkaars inbreng ontwikkelen. Daarnaast zorgt het feit dat de partijen vanuit twee verschillende invalshoeken opereren, ervoor dat de partijen verschillende aanpakken voor ogen kunnen hebben ten behoeve van een kind, waar de andere partijen het niet mee eens zijn. Dit draagt bij aan verdere onderlinge frustratie.

Een andere factor die zijn doorwerking lijkt te hebben op andere factoren, is het personeelstekort dat lijkt te spelen bij Team Toegang Jeugd. Medewerkers van Team Toegang Jeugd geven aan te kampen met volle agenda's en te weinig collega's, waardoor zij niet aan alle verwachtingen van de scholen en het samenwerkingsverband kunnen voldoen. Dit zorgt ervoor dat de scholen en het samenwerkingsverband terughoudend zijn geworden in hun vertrouwen in de betrokkenheid en competenties van Team Toegang Jeugd bij de samenwerking. Het tijds- en personeelstekort bij Team Toegang Jeugd is daarnaast een mogelijke oorzaak voor het moeilijke contact tussen de partijen, waarover eveneens frustratie heerst bij de scholen en het samenwerkingsverband. De scholen en het samenwerkingsverband geven aan graag frequenter contact te willen hebben en vaker informatie-uitwisseling op het gebied van casussen te willen zien.

De huidige ontevredenheid over de samenwerking maakt dat met name de scholen twijfelen over de mate waarin de trajectoverleggen ook daadwerkelijk resultaten opleveren. Om de ontevredenheid in de samenwerking aan te kaarten en bespreekbaar te maken, is het reflecteren op en het evalueren van de samenwerking belangrijk. De partijen reflecteren echter niet standaard op de trajectoverleggen en evaluaties vinden alleen plaats tussen de scholen en het samenwerkingsverband onderling, zonder Team Toegang Jeugd. Om het wederzijds heersende onbegrip aan te pakken, is het uitwisselen van kennis en expertise en het organiseren van gezamenlijke professionaliseringsactiviteiten belangrijk. Deze vinden echter eveneens alleen plaats tussen de scholen en het samenwerkingsverband onderling, zonder Team Toegang Jeugd hierbij te betrekken.

6. Conclusie & reflectie

In dit hoofdstuk komt de conclusie van dit onderzoek aan bod die getrokken kan worden aan de hand van het hiervoor besproken resultatenhoofdstuk. Daarna volgt een reflectie, waarin er op de theoretische en methodologische keuzes binnen dit onderzoek gereflecteerd wordt. Tenslotte volgen er aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

6.1 Conclusie

De onderzoeksvraag die in dit onderzoek centraal staat, luidt:

“Welke factoren zijn van invloed op de sectoroverschrijdende samenwerking tussen de basisscholen die onder de stichting Zinder vallen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, in het kader van het trajectoverleg?”

Om antwoord te kunnen geven op deze hoofdvraag, is er allereerst ingezoomd op welke factoren volgens de wetenschappelijke literatuur op de samenwerking rondom het trajectoverleg van invloed zijn. Hieruit komt naar voren dat de samenwerking tussen de scholen, het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, getypeerd kan worden als een sectoroverschrijdende samenwerking. Organisaties uit twee verschillende sectoren, namelijk het onderwijs en de jeugdzorg, koppelen of delen informatie, middelen, activiteiten en capaciteiten om een gezamenlijk resultaat te bereiken, namelijk het bieden van ondersteuning aan hulpbehoevende kinderen. Uit de wetenschappelijke literatuur zijn er tien factoren onderscheiden die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking.

6.1.1 Factoren die van invloed zijn op de samenwerking

De tien factoren kunnen verdeeld worden onder drie dimensies, die ontleend zijn aan het kader voor sectoroverschrijdende samenwerking volgens Ansell & Gash (2007). De eerste dimensie betreft de startvoorwaarden, oftewel de omstandigheden die een samenwerking kunnen vergemakkelijken of juist bemoeilijken. Hieronder vallen de factoren ‘*onevenwichtigheden tussen middelen of macht*’, ‘*prikkels om samen te werken*’ en ‘*geschiedenis*’. De tweede dimensie betreft het institutioneel ontwerp van de samenwerking, oftewel de manier waarop de samenwerking is ingericht en wordt vormgegeven. Onder deze dimensie vallen de factoren ‘*verdeling van verantwoordelijkheden en rollen*’, ‘*gezamenlijke visie*’ en ‘*reflectie*’. De derde en laatste dimensie betreft het samenwerkingsproces. Het gaat hierbij om factoren die een rol spelen in de directe interactie tussen samenwerkende partijen. Onder deze dimensie kan een

drietal factoren worden geplaatst, namelijk ‘*communicatie*’, ‘*vertrouwen*’ en ‘*kennisuitwisseling*’.

Aan de hand van semigestructureerde interviews die zijn afgenomen bij betrokkenen bij de trajectoverleggen, is gepoogd te achterhalen in hoeverre de bovenstaande factoren te herkennen zijn in de samenwerking rondom het trajectoverleg en welke andere factoren er van invloed blijken te zijn op de samenwerking. Uit de interviews met de respondenten komt naar voren dat er al sinds de introductie van de trajectoverleggen sprake is van ontevredenheid binnen de samenwerking. Een moeizame afstemming van de twee werelden van de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet waaruit de scholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd opereren, lijkt het fundament te hebben gelegd voor de ontevredenheid tussen de partijen. De samenwerkende partijen hadden weinig kennis over elkaars organisatie en werkwijze en hierdoor was het voor de samenwerkende partijen niet altijd duidelijk wat voor inbreng zij van elkaar in de samenwerking konden verwachten. De rollen, rechten en verantwoordelijkheden zijn niet specifiek uitgewerkt en de samenwerkende partijen hebben op de abstracte kaders van de wetgeving na, geen documenten om op terug te vallen. Dit leidt tot verwijten dat partijen op elkaars stoel gaan zitten. Het gevolg van de hiervoor benoemde onduidelijkheden in de rolverdeling en de verdeling van verantwoordelijkheden, is dat de partijen irreële verwachtingen over elkaars inbreng ontwikkelen. Daarnaast zorgt het feit dat de partijen vanuit twee verschillende invalshoeken opereren, ervoor dat de partijen verschillende aanpakken voor ogen kunnen hebben ten behoeve van een kind, waar de andere partijen het niet mee eens zijn. Dit draagt bij aan verdere onderlinge frustratie.

Een andere factor die zijn doorwerking lijkt te hebben op andere factoren, is het personeelstekort dat lijkt te spelen bij Team Toegang Jeugd. Medewerkers van Team Toegang Jeugd geven aan te kampen met volle agenda’s en te weinig collega’s, waardoor zij niet aan alle verwachtingen van de scholen en het samenwerkingsverband kunnen voldoen. Dit zorgt ervoor dat de scholen en het samenwerkingsverband terughoudend zijn geworden in hun vertrouwen in de betrokkenheid en competenties van Team Toegang Jeugd bij de samenwerking. Het tijds- en personeelstekort bij Team Toegang Jeugd is daarnaast een mogelijke oorzaak voor het moeilijke contact tussen de partijen, waarover eveneens frustratie heerst bij de scholen en het samenwerkingsverband. De scholen en het samenwerkingsverband geven aan graag frequenter contact te willen hebben en vaker informatie-uitwisseling op het gebied van casussen te willen zien. Dit laatste blijkt een (sub)factor te zijn die van invloed is op de samenwerking, maar niet in het conceptueel model voorkomt. De samenwerkende partijen geven aan gefrustreerd te zijn door het feit dat niet altijd informatie over de voortgang

van casussen onderling wordt gedeeld. Het gaat hierbij om informatie over stappen die genomen worden ten behoeve van het kind door een van de partijen. Vanuit de scholen en het samenwerkingsverband is er sterk de wens dat zij hier meer over op de hoogte worden gehouden.

De huidige ontevredenheid over de samenwerking maakt dat met name de scholen twijfelen over de mate waarin de trajectoverleggen ook daadwerkelijk resultaten opleveren. Om de ontevredenheid in de samenwerking aan te kaarten en bespreekbaar te maken, is het reflecteren op en het evalueren van de samenwerking belangrijk. De partijen reflecteren echter niet standaard op de trajectoverleggen en evaluaties vinden alleen plaats tussen de scholen en het samenwerkingsverband onderling, zonder Team Toegang Jeugd. Om het wederzijds heersende onbegrip aan te pakken, is het uitwisselen van kennis en expertise en het organiseren van gezamenlijke professionaliseringsactiviteiten belangrijk. Deze vinden echter eveneens alleen plaats tussen de scholen en het samenwerkingsverband onderling, zonder Team Toegang Jeugd hierbij te betrekken.

6.1.2 Factoren die niet van invloed zijn op de samenwerking

Uit de interviews met de respondenten komt verder naar voren dat er een tweetal subfactoren niet herkenbaar is in de samenwerking rondom het trajectoverleg, maar de afwezigheid van deze factoren lijkt de samenwerking niet te beïnvloeden. Het gaat hierbij om de manier waarop macht in de samenwerking is verdeeld en de mate waarin er informeel contact tussen de partijen plaatsvindt. De respondenten geven te kennen dat de drie samenwerkende partijen rondom het trajectoverleg niet als gelijkwaardig worden gezien, en dit heeft te maken met de aard van het trajectoverleg. De scholen en het samenwerkingsverband zijn namelijk bij elk trajectoverleg aanwezig, terwijl Team Toegang Jeugd alleen aanschuift wanneer zij door de school worden uitgenodigd. Het trajectoverleg is primair een overleg dat door de scholen wordt geïnitieerd en de school kan dus beslissen wie er wel en niet aansluiten bij het gesprek. Dit toont de leidende rol van de scholen binnen de samenwerking aan. De andere samenwerkende partijen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd, beseffen dit en lijken dit om die reden dan ook geen probleem te vinden.

Uit de interviews met de respondenten blijkt ook dat de mate van informeel contact tussen de partijen gebrekkig is. Dit levert volgens de respondenten echter geen frustratie op. De respondenten geven namelijk aan, dat er niet per se behoefte is aan informeel contact. Dit heeft te maken met het feit dat de samenwerkende partijen de transparantie naar de ouders van de leerling toe willen behouden. Hieruit blijkt dat de samenwerkende partijen ook de ouders

als belangrijke schakel in het trajectoverleg zien. Informele communicatie past daarmee niet bij de aard van het trajectoverleg, dat gezien de gevoeligheid van de casussen, op basis van transparantie moet verlopen.

6.1.3 Beantwoording van de hoofdvraag

Op basis van de hiervoor besproken uitkomsten van het onderzoek, kan er nu antwoord gegeven worden op de hoofdvraag die in dit onderzoek centraal stond. De onderzoeksvraag die in dit onderzoek centraal stond, luidde:

“Welke factoren zijn van invloed op de sectoroverschrijdende samenwerking tussen de basisscholen die onder de stichting Zinder vallen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, in het kader van het trajectoverleg?”

Uit de uitkomsten van het onderzoek komt naar voren dat de tien factoren uit het conceptueel model, namelijk ‘geschiedenis’, ‘onevenwichtigheden tussen middelen of macht’, ‘verdeling van verantwoordelijkheden en rollen’, ‘communicatie’, ‘gezamenlijke visie’, ‘reflectie’ en ‘kennisuitwisseling’, ‘prikkel om samen te werken’ en ‘vertrouwen’, alle van invloed zijn op de sectoroverschrijdende samenwerking tussen de basisscholen die onder de stichting Zinder vallen en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, in het kader van het trajectoverleg. De uitzondering hierop zijn de subfactoren ‘de manier waarop macht in de samenwerking is verdeeld’ en ‘de mate waarin er informeel contact tussen de partijen plaatsvindt’. Deze blijken niet van invloed te zijn op de samenwerking. Daarnaast blijkt de subfactor ‘informatie-uitwisseling’ ook van invloed te zijn op de samenwerking, een factor die aanvankelijk niet in het conceptueel model van dit onderzoek voorkwam.

6.2 Reflectie

In deze paragraaf komt de reflectie op het onderzoek aan bod. Er wordt hierbij gereflecteerd op de theoretische keuzes die er binnen dit onderzoek zijn gemaakt en op de onderzoeksmethoden die zijn toegepast. Daarbij worden de beperkingen die deze keuzes voor het onderzoek hebben gehad benoemd. Tenslotte volgen er aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

6.2.1 Theoretische reflectie

Binnen dit onderzoek is ervoor gekozen om het kader van Ansell & Gash (2007) als basis te nemen om tot een kader met factoren die van invloed zijn op een sectoroverschrijdende samenwerking te komen. De factoren van Ansell & Gash (2007) zijn vervolgens aangevuld

met verdere literatuur over sectoroverschrijdende samenwerking in de publieke sector, met in het bijzonder literatuur op het gebied van sectoroverschrijdende samenwerking in de jeugdzorg (Bryson et al., 2006; Cameron et al., 2014; Sloper, 2004; Smeets & Van Veen, 2018; Jonkman et al., 2021; Widmark et al., 2011; Thomson & Perry, 2006; Van Delden, 2009; Kloosterman, 2009). Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de subfactoren *'de mate waarin er informeel contact tussen de partijen plaatsvindt'* en *'de manier waarop macht in de samenwerking is verdeeld'* geen belangrijke rol spelen in de sectoroverschrijdende samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdhulp. Dit is een kanttekening die bij het werk van Ansell & Gash (2007) gezet kan worden. Zij benoemen deze factoren namelijk wel als invloedrijk in een sectoroverschrijdende samenwerking.

Binnen dit onderzoek is verondersteld dat het tiental factoren dat onderscheiden is, alle individueel en los van elkaar invloed hebben op een sectoroverschrijdende samenwerking. De resultaten van het onderzoek laten echter zien dat de factoren sterk met elkaar verweven zijn en hierbij ook elkaar beïnvloeden. Zo is de factor *'geschiedenis'* verweven met de factoren *'vertrouwen'* en *'gezamenlijke visie'* en is de factor *'onevenwichtigheden tussen middelen en macht'* eveneens verweven met de factor *'geschiedenis'* en de factor *'communicatie'*. De factoren kunnen hiermee dus niet afzonderlijk van elkaar worden gezien, maar moeten als een geheel worden gezien van factoren die elkaar onderling beïnvloeden, en tegelijkertijd tezamen de sectoroverschrijdende samenwerking beïnvloeden. Dit is een tekortkoming van de theoretische keuze om de factoren los van elkaar te zien, in plaats als van een geheel van factoren te zien dat elkaar beïnvloedt zoals ook door Ansell & Gash (2007) wordt benoemd.

Daarnaast komt uit de resultaten naar voren dat niet alle onderscheiden factoren een rol lijken te spelen in een sectoroverschrijdende samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdzorg, hoewel dit op basis van de literatuur wel verwacht was. Het gaat hierbij om de subfactoren *'verdeling van macht'* en *'mate van informeel contact'*, zoals in de beantwoording van de hoofdvraag benoemd is. Dit is te verklaren door de specifieke context van de trajectoverleggen, waarin de scholen een leidende rol hebben en deze rol door de partijen wordt erkend en door het feit dat de samenwerkende partijen ook een partner zien in de ouders van het kind dat een zorgvraag heeft. Omwille van transparantie naar de ouders toe zijn de samenwerkende partners in de context van de trajectoverleggen terughoudend met informeel contact.

Tenslotte komt uit het onderzoek een factor naar boven die van invloed is op sectoroverschrijdende samenwerking, die niet in het conceptueel model van dit onderzoek is

opgenomen. Het gaat hierbij om de factor *informatie-uitwisseling*, die als subfactor onder de factor ‘*communicatie*’ geplaatst zou kunnen worden.

6.2.2 Methodologische reflectie

Wat betreft de methodologische keuzes binnen dit onderzoek, kan er een kanttekening gemaakt worden bij het feit dat er in dit onderzoek ervoor gekozen is om de samenwerking rondom het trajectoverleg als momentopname te benaderen, in plaats van als proces. Door de samenwerking als proces te benaderen, zou het mogelijk zijn geweest om een beter begrip te krijgen van de wijze waarop de individuele factoren die van invloed zijn op de samenwerking elkaar beïnvloeden. Hierbij zou men de samenwerking gedurende een langere periode kunnen bekijken. Dit is was binnen dit onderzoek, met oog op de haalbaarheid, niet mogelijk.

Wat betreft de methodologische keuzes in dit onderzoek om gebruik te maken van semigestructureerde interviews voor het vergaren van informatie, kan er gezegd worden dat dit een effectieve keuze is geweest. Het gebruik van deze methode heeft ertoe geleid dat er diepgaande informatie over de samenwerking rondom het trajectoverleg kon worden vergaard en de factoren uit het theoretisch kader goed bevraagd konden worden. De gekozen respondenten bleken daarnaast voldoende kennis te hebben om de vragen te beantwoorden en ook de selectie van de respondenten bleek daarmee juist. Wel kan er een kritische voetnoot gezet worden bij het aantal respondenten dat geselecteerd is. Omwille van de haalbaarheid van het onderzoek kon er maar een beperkt aantal respondenten geselecteerd worden. Aangezien het aantal medewerkers bij zowel de basisscholen, het samenwerkingsverband als Team Toegang Jeugd dat betrokken is bij de trajectoverleggen veel groter is dan de tien respondenten die geselecteerd zijn, kan de informatie die verkregen is mogelijk onvolledig zijn. Er zijn namelijk slechts drie of vier respondenten per organisatie benaderd. Om deze beperking op te vangen is de respondenten gevraagd naar de opvattingen van andere medewerkers, maar deze kunnen niet met zekerheid vastgesteld worden.

6.2.3 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

In dit onderzoek is er gekeken naar welke factoren er van invloed zijn op de sectoroverschrijdende samenwerking tussen basisscholen, het samenwerkingsverband en Team Toegang Jeugd in de gemeente Deventer. In de beantwoording van de hoofdvraag is besproken welke factoren op deze casus van invloed zijn. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat niet alle factoren uit het theoretisch kader op deze casus van invloed zijn, en dat er factoren zijn die van invloed zijn op de samenwerking die niet uit het theoretisch kader zijn afgeleid. Van invloed op deze casus zijn de factoren ‘*geschiedenis*’, ‘*onevenwichtigheden tussen*

middelen of macht, *verdeling van verantwoordelijkheden en rollen*, *communicatie*, *gezamenlijke visie*, *reflectie en kennisuitwisseling*, *prikkels om samen te werken*, *vertrouwen* en de subfactor *informatie-uitwisseling* die aanvankelijk niet in het conceptueel model van dit onderzoek voorkwam. Voor een vervolgonderzoek zou het aan te raden zijn om te onderzoeken in hoeverre de factoren die van invloed zijn in deze casus, ook van invloed zijn in andere casussen. Hiermee kunnen de factoren die in dit onderzoek naar voren zijn gekomen getoetst worden. Hierbij zou men een groter aantal respondenten kunnen betrekken, hetgeen in dit onderzoek niet haalbaar was. Daarnaast zou het voor een vervolgonderzoek aan te raden zijn om de samenwerking als proces te benaderen en dit proces van samenwerking over een langere periode te volgen. Op deze manier wordt het mogelijk om een beter begrip te krijgen van de wijze waarop de individuele factoren die van invloed zijn op de samenwerking elkaar beïnvloeden.

Literatuurlijst

- Ansell, C., & Gash, A. (2007). Collaborative Governance in Theory and Practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571.
- Bleijenbergh, I. (2013). *Kwalitatief onderzoek in organisaties*. Den Haag: Boom Lemma.
- Boeije, H. (2014). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers
- Bryson, J. M., Crosby, B. C., & Stone, M. M. (2006). The design and implementation of cross-sector collaborations: Propositions from the literature. *Public Administration Review*, 66, 44-55.
- Bryson, J.M., Crosby, B.C., & Middleton Stone, M. (2015). Designing and Implementing Cross-Sector Collaborations: Needed and Challenging. *Public Administration Review*, 75(5), 647–663.
- Cameron, A., Lart, R., Bostock, L., & Coomber, C. (2014). Factors that promote and hinder joint and integrated working between health and social care services: A review of research literature. *Health & Social Care in the Community*, 22(3), 225–233.
- Delden van, P.J. (2009) *Samenwerking in de publieke dienstverlening: Ontwikkelingsverloop en resultaten*. Delft/Zutphen: Uitgeverij Eburon.
- Dozy, M. (2011). Interorganisationeel samenwerken. In G. van den Brink & M. Bruinsma (Eds.), *De aanhouder wint. Samenwerken aan veilige krachtwijken*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. p. 13-23.
- Emerson, K., & Nabatchi, T. (2015). *Collaborative governance regimes*. Georgetown University Press.
- Friele, R. D., Bruning, M. R., Bastiaanssen, I. L. W., de Boer, R., Bucx, A. J. E. H., de Groot, J. F., Pehlivan, T., Rutjes, L., Sondejker, F., van yperen, T. A., & Hageraats, R. (2018). *Eerste evaluatie Jeugdwet: Na de transitie nu de transformatie*. ZonMw.
- Gemeente Deventer. (z.d.). *Jeugdhulp*. Geraadpleegd van <https://www.deventer.nl/jeugdhulp>

- Head, B. W., & Alford, J. (2015). Wicked Problems: Implications for Public Policy and Management. *Administration & Society*, 47(6), 711-739. <https://doi.org/10.1177/0095399713481601>
- Jonkman, H., Brock, A., Britt, B., & De Winter-Koçak, S., (2021). *Kennis versterken over de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Naar een nieuwe onderzoeksprogrammering*. Utrecht: NRO.
- Kamerstukken II, 33106, nr. 3. (30 november, 2011). Geraadpleegd van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33106-3.html>.
- Kamerstukken II, 33684, nr. 3. (4 juli, 2013). Geraadpleegd van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33684-3.html>
- Klijn, E. H., & Koppenjan, J. (2015). *Governance networks in the public sector*. Routledge.
- Kloosterman, A. (2009). *Een visie uit de praktijk. in: Integraal Veiligheidsbeleid regionaliseert*. Dordrecht. p. 31-34.
- Ledoux, G., Waslander, S. (2020). *Evaluatie Passend Onderwijs. Eindrapport*. Kohnstamm Instituut. Geraadpleegd van, <https://evaluatiepassendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2020/05/Eindrapportevaluatie-passend-onderwijs-2020.pdf>
- Onderwijsraad. (2021). *Werkdruk in het basisonderwijs moet omlaag*. Geraadpleegd van <https://www.onderwijsraad.nl/actueel/nieuws/2021/03/25/werkdruk-in-het-basisonderwijs-moet-omlaag>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Doelen Passend Onderwijs*. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/doelen-passend-onderwijs>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Zorgplicht en samenwerken scholen*. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/zorgplicht-en-samenwerken-scholen-passend-onderwijsverantwoordelijkheid-van-de-scholen>
- Sine limite. (2022). *Ondersteuningsplan Passend onderwijs Deventer*. Geraadpleegd van <https://www.sinelimiten.nl/assets/uploads/Ondersteuningsplan-Passend-onderwijs-22-26-DEF.pdf>
- Sine Limite. (2022). *Informatie over trajectoverleg [Brochure]*. Geraadpleegd van <https://www.sinelimiten.nl/assets/uploads/Flyers/2022-Informatie-over-trajectoverleg.pdf>

- Sloper, P. (2004). Facilitators and barriers for co-ordinated multi-agency services. *Child: Care, Health and Development*, 30(6), 571-580. DOI: 10.1111/j.1365-2214.2004.00468.x.
- Smeets, E., & Van Veen, D. (2018). *Samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en jeugdhulp*. Nijmegen: KBA Nijmegen
- Steunpunt Passend Onderwijs. (z.d.). *Wat houdt het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) in?* Geraadpleegd van <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/veelgestelde-vraag/wat-het-op-overeenstemming-gericht-overleg-oogo/>
- Steunpunt Passend Onderwijs (z.d.). *Wat is een ondersteuningsplan?* Geraadpleegd van <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/veelgestelde-vraag/wat-een-ondersteuningsplan/>
- Steunpunt Passend Onderwijs. (2021). *Zorgplicht passend onderwijs*. Geraadpleegd van <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/document/zorgplicht-passend-onderwijs/>
- Stichting Leerkracht. (z.d.). *Passend onderwijs*. Geraadpleegd van <https://stichtingleerkracht.nl/kennisbank/passend-onderwijs/>
- Thomson, A. M., & Perry, J. L. (2006). Collaboration processes: Inside the black box. *Public Administration Review*, 66, 20-32.
- Torfig, J. (2019). Collaborative innovation in the public sector: The argument. *Public Management Review*, 21(1), 1-11.
- Van der Grinten, M., Walraven, M., Kooij, D., Bomhof, M., Smeets, E., & Ledoux, G. (2018). *Landelijke inventarisatie aansluiting onderwijs en jeugdhulp*. Utrecht/Nijmegen/Amsterdam: Oberon/KBA/Kohnstamm Instituut.
- Veen, D. van, Huizinga, P., Steenhoven, P. van der (2017). *Monitor gemeenten en passend onderwijs. Bestuurlijk overleg en de afstemming met jeugdhulp*. Zwolle: Hogeschool Windesheim/NCOJ.
- Vennix, J. (2016). *Onderzoeks- en interventiemethodologie*. Nijmegen: Radboud University
- Widmark, C., Sandahl, C., Piuva, K., & Bergman, D. (2011). Barriers to Collaboration between Health Care, Social Services and Schools. *International Journal of Integrated Care*, 11, 1-9.
- Zinder. (2023). *Zinder Jaarverslag 2022*. Geraadpleegd van <https://zinderonderwijs.nl/wp-content/uploads/2023/06/Zinder-Jaarverslag-2022-1.pdf>

Bijlage 1: Interviewguide

Introductie

Allereerst wil ik u hartelijk bedanken voor de mogelijkheid om dit interview te houden. Mijn naam is Kenan Hamzić en ik ben masterstudent bestuurskunde aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Voor mijn masterscriptie doe ik onderzoek naar de samenwerking tussen de basisschool en het samenwerkingsverband met Team Toegang Jeugd, in het kader van het trajectoverleg. Dit interview wordt dan ook gehouden ten behoeve van dit onderzoek. Het interview zal ongeveer een uur tot anderhalf uur in beslag nemen. Graag zou ik dit interview voor onderzoeksdoeleinden willen opnemen, indien u hier geen bezwaar tegen heeft. De gegevens die hieruit voortkomen worden geanonimiseerd. Heeft u nog vragen vooraf? Indien u verder geen vragen heeft, dan start ik graag de opname en kan het interview beginnen.

Introductievragen

- Wat is uw naam, binnen welke organisatie bent u werkzaam en wat is uw functie?
- Wat is uw rol binnen het trajectoverleg?

Startvoorwaarden

- Heeft u het gevoel dat de drie samenwerkende partijen bij het trajectoverleg als gelijkwaardig worden gezien? Indien ja, hoe uit dit zich?
- Ervaart u dat u over voldoende middelen beschikt om aan de samenwerking mee te werken?
 - a. Beschikt u over voldoende tijd, expertise en collega's?
 - b. Is er volgens u voldoende budget beschikbaar om het werk in de samenwerking uit te voeren?
- Wat is volgens u het doel van de samenwerking binnen het trajectoverleg? Wat is uw eigen doel hierin?
- Ervaart u dat u de andere partijen nodig heeft om deze doelen te behalen?
- Ervaart u de samenwerking binnen het trajectoverleg als zinvol? Hoe uit dat zich?
- Heeft u het gevoel dat uw deelname aan de samenwerking zinvol is? Hoe uit dat zich?
- Sinds wanneer werkt u samen binnen het trajectoverleg?
- Hoe zou u de huidige staat van de samenwerking beoordelen?
 - a. Indien positief, wat gaat er goed?

- b. Indien negatief, wat gaat er slecht?
- Hoe verliep de eerdere samenwerking met de partijen in het trajectoverleg? Omschrijft u deze als positief of negatief?
 - a. Indien positief, wat ging er goed?
 - b. Indien negatief, wat ging er slecht?

Institutioneel ontwerp

- Is er volgens u een partij is die een duidelijk leidende rol inneemt in de samenwerking en zo ja, wie?
- Is het voor u duidelijk welke rol, welke rechten en welke verantwoordelijkheden u binnen de samenwerking van het trajectoverleg heeft?
- Zijn de rollen, rechten en verantwoordelijkheden vastgelegd? Zo ja, waar?
- Werkt u samen met de andere partijen naar een gemeenschappelijk doel? Zo ja, wat is dit doel?
- Is er consensus tussen de partijen over hoe dit doel bereikt moet worden?
- Denkt u dat de samenwerkende partijen hetzelfde belang hebben bij de samenwerking?
 - a. Zo ja, wat is dit belang?
 - b. Zo nee, wat zijn de verschillende belangen?
- Reflecteert u samen met de andere partijen op de samenwerking en zo ja, op welke manier?
- Wordt de samenwerking geëvalueerd?

Samenwerkingsproces

- Hoe vaak is er overleg tussen de partijen? Op welke manier vindt dit overleg plaats?
- Heeft u buitenom het trajectoverleg nog contact met elkaar? Zo ja, hoe ziet dit contact eruit?
- Bent u tevreden met hoe vaak er overlegd wordt?
- In hoeverre heeft u vertrouwen dat de partijen kunnen doen wat van ze verwacht wordt binnen de samenwerking?
- In hoeverre heeft u het gevoel dat de andere partijen reële verwachtingen hebben over wat u wel en niet kan inbrengen bij de samenwerking?
- In hoeverre vindt u dat de andere partijen betrokkenheid tonen bij de samenwerking?
- Wordt er kennis tussen de partijen uitgewisseld en zo ja, op welke manier?
- Ervaart u dat er gelegenheid is om te leren van elkaars kennis en vaardigheden?

Afsluitingsvragen

- Wilt u nog andere zaken benoemen die van invloed zijn op de samenwerking die nog niet besproken zijn?
- Welke oplossingen ziet u zelf voor eventuele knelpunten binnen de samenwerking?

Afsluiting

Ik wil u graag hartelijk bedanken voor uw medewerking aan dit interview.

Bijlage 2: Respondentenlijst

Respondent	Functie	Datum interview
Respondent 1	Schoolleider Deventer basisschool	30 mei 2023
Respondent 2	Intern begeleider Deventer basisschool	31 mei 2023
Respondent 3	Teammanager samenwerkingsverband	31 mei 2023
Respondent 4	Trajectbegeleider Samenwerkingsverband	2 juni 2023
Respondent 5	Trajectbegeleider Samenwerkingsverband	9 juni 2023
Respondent 6	Schoolleider Deventer basisschool	19 juni 2023
Respondent 7	Intern begeleider Deventer basisschool	23 juni 2023
Respondent 8	Medewerker Team Toegang Jeugd	4 juli 2023
Respondent 9	Medewerker Team Toegang Jeugd	5 juli 2023
Respondent 10	Medewerker Team Toegang Jeugd	12 juli 2023